

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางาน

เรื่อง
คู่มือการปฏิบัติงานกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิ
หรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

โดย
นายวีระยุทธ ลิ่มศิริ
ตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๔๓
ส่วนราชการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล
กรมควบคุมโรค

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นิติกรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๔๓
ส่วนราชการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล
กรมควบคุมโรค

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิฉบับนี้ เกิดจากแนวคิดที่จะต้องการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากผู้จัดทำได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเรียกเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้จัดทำพบว่าการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ไม่อาจพิจารณาดำเนินการได้จากประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่านชำระหนี้กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิฉบับนี้เพียงฉบับเดียว แต่จะต้องพิจารณาจากประกาศกระทรวงการคลังฉบับอื่น ๆ ด้วย และยังพบอีกว่าผู้ปฏิบัติงานในกอง/สำนักต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ยังไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ และได้สอบถามวิธีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เมื่อผู้จัดทำได้เห็นสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์และช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ หากท่านใดมีความเห็นว่าคู่มือเล่มนี้ยังมีความบกพร่องหรือมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สามารถส่งความเห็นได้ที่ e-mail : beer.ddc.moph@gmail.com ซึ่งผู้จัดทำยินดีรับฟังทุกความคิดเห็นและพร้อมที่ปรับปรุงให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

วีระยุทธ ลัมศิริ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
บทที่ ๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ	๒
บทที่ ๒ การเรียกให้คืนเงิน	๓
บทที่ ๓ การขอผ่อนชำระ	๓
บทที่ ๔ เงื่อนไขการผ่อนชำระ	๔
บทที่ ๕ การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๖
บทที่ ๖ การฟ้องคดีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายไม่คืนเงินแก่ทางราชการ	๑๓
 ภาคผนวก	 ๑๔
หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๓๓๒ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง	๑๕
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้	
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ	
ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่	๒๓
ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕	
หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๑๒๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	๓๑
เรื่อง สัญญาค้ำประกันสัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ	
พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ	๓๔
และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕	
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ	๔๗
และผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๙๗/๒๕๕๒	๕๔
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๖๒/๒๕๕๒	๖๘
คำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำสั่งที่ ๒๒๒/๒๕๖๐	๘๓
คำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำสั่งที่ คร.๒๐๔/๒๕๖๔	๙๗
คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๐/๒๕๖๓	๑๐๕
คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๑/๒๕๖๓	๑๐๖
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๒๗/๒๕๓๗	๑๐๗
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๖๒/๒๕๓๗	๑๐๙
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๑๓/๒๕๔๐	๑๑๒
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๓/๒๕๔๘	๑๑๕
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๒๔/๒๕๕๑	๑๑๘
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๕๐/๒๕๕๙	๑๒๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๙๔/๒๕๖๑
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๙๐๐/๒๕๖๑
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๑๕/๒๕๖๒

หน้า
๑๒๒
๑๒๕
๑๒๘

บทนำ

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทผู้ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งไม่สามารถชำระเงินดังกล่าว คืนแก่ทางราชการได้ในคราวเดียว มีสิทธิขอผ่อนชำระได้ และกำหนดให้มีการจัดทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระหนี้ และสัญญาค้ำประกัน ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้มีการยกเลิกและเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วยค้ำประกัน อันมีผลทำให้สัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถใช้บังคับได้ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลทำให้ความรับผิดของผู้ค้ำประกันที่เป็นนิติบุคคลเปลี่ยนแปลงไป และกระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งเวียนแบบสัญญาค้ำประกันที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตรวจพิจารณา เพื่อใช้ในการจัดทำสัญญา ค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านนี้ได้มีการสอบถามเกี่ยวกับการขอผ่อนชำระ ผู้จัดทำจึงได้รวบรวมหลักเกณฑ์ และรูปแบบของเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านนี้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ ๑

เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

ลักษณะของการรับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

ในเบื้องต้นจะต้องทำความเข้าใจก่อนว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทจะมีสิทธิได้รับเงินจากหน่วยงานของรัฐนั้น จะต้องมิเงื่อนไขเป็นไปตามที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ กำหนดไว้ ดังนั้นหากไม่มีกฎหมายกำหนดให้มีสิทธิได้รับเงินหรือไม่มีเงื่อนไขเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่กลับได้รับเงินไว้ในครอบครอง ก็จะมีลักษณะเป็นการได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ หรือในกรณีที่มิสิทธิได้รับเงินแต่ได้รับไว้เกินกว่าที่ควรจะได้ก็จะมีลักษณะเป็นการรับเงินเกินสิทธิ ซึ่งทั้งสองลักษณะเป็นการได้รับเงินไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตัวอย่างของกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ เช่น กรณีข้าราชการได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งชำนาญการพิเศษในระหว่างที่ลาศึกษาต่อในต่างประเทศ จึงยังไม่ได้เริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งดังกล่าว ทำให้ยังไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนรายเดือนเท่ากับเงินประจำตำแหน่ง แต่เจ้าหน้าที่การเงินเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนรายเดือนให้ข้าราชการรายดังกล่าว หรือกรณีข้าราชการลาศึกษาต่อในต่างประเทศและใช้เวลาในการศึกษานานกว่าเกินเกณฑ์ที่สำนักงาน ก.พ. กำหนดให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนและข้าราชการรายดังกล่าวได้ขอขยายระยะเวลาการศึกษา ซึ่งหน่วยงานของรัฐได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลาศึกษาโดยไม่ได้รับเงินเดือน แต่ปรากฏว่าในระหว่างที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอก่อนจะมีคำสั่งอนุญาตเจ้าหน้าที่การเงินได้เบิกจ่ายเงินเดือนให้ข้าราชการรายดังกล่าวไปแล้ว ฯลฯ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการรับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ จะต้องมີลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ไม่ได้เกิดจากความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาท หากแต่เกิดจากการเบิกจ่ายผิดพลาดหรือผิดพลาดโดยเจ้าหน้าที่การเงิน และบางกรณีไม่ได้เกิดจากความผิดพลาดหรือผิดพลาดของฝ่ายใดแต่เกิดจากคำสั่งที่มีผลย้อนหลังทำให้สิทธิดังกล่าวถูกยกเลิกเพิกถอนไป ส่วนกรณีเจ้าหน้าที่การเงินเบิกจ่ายผิดพลาดโดยมีสาเหตุมาจากการกระทำโดยไม่สุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาท แม้จะมีลักษณะเป็นการรับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ กล่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทต้องคืนเงินเต็มจำนวนจะขอผ่อนชำระไม่ได้

นอกจากนี้ ถ้าเป็นกรณีการรับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิจากเงินทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ เงื่อนไขในการผ่อนชำระจะต้องพิจารณาตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑ หรือกรณีหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ไม่สามารถชำระเต็มจำนวนได้จึงขอผ่อนชำระ เงื่อนไขในการผ่อนชำระจะต้องพิจารณาตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

บทที่ ๒ การเรียกให้คืนเงิน

เมื่อปรากฏว่ามีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายทไม่นำเงินดังกล่าวมาคืนให้แก่หน่วยงานของรัฐด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (อธิบดีกรมควบคุมโรค) ให้เรียกเงินจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งการเรียกให้คืนเงินนั้น กระทรวงการคลังไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้ ดังนั้น การเรียกให้คืนเงินจึงควรทำเป็นหนังสือเช่นเดียวกับการทำหนังสือบอกกล่าว ทวงถามลูกหนี้ให้ชำระหนี้ โดยให้มีสาระสำคัญ ได้แก่ ๑.สาเหตุของการเรียกให้คืนเงิน ๒.ถ้อยคำที่เป็นการบอกให้คืนเงิน ๓.จำนวนเงิน ๔.ระยะเวลาคืนเงินนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เช่น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ๕.สถานที่ให้นำเงินไปชำระ เช่น กองบริหารการคลัง กรมควบคุมโรค และนอกจากนี้ ควรจัดทำหนังสือแจ้งกองบริหารการคลังอีกหนึ่งฉบับระบุให้กองบริหารการคลังรับเงินจำนวนดังกล่าวและไม่ว่าจะได้รับชำระหรือไม่ให้แจ้งผลให้ทราบด้วย

บทที่ ๓ การขอผ่อนชำระ

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทนายทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ไม่สามารถชำระเงินดังกล่าวคืนแก่หน่วยงานของรัฐได้ในคราวเดียวก็มีสิทธิเสนอขอผ่อนชำระได้ โดยทำเป็นหนังสือถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (อธิบดีกรมควบคุมโรค) ระบุถึงสถานภาพปัจจุบัน ณ วันที่เสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย และทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ขอผ่อนชำระและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลดังกล่าวหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูลแล้วแต่กรณี มีข้อสังเกตว่าเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิเท่านั้น ที่อาจยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือนหักเงินเดือน ณ ที่จ่ายจนกว่าจะครบ

บทที่ ๔ เงื่อนไขการผ่อนชำระ

๑. ต้องมีใช้กรณีที่เกิดจากการกระทำโดยไม่สุจริตของผู้ผ่อนชำระ ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ไม่ได้นิยามคำว่า “ไม่สุจริต” ไว้ว่ามีความหมายอย่างไร แต่ผู้จัดทำมีความเห็นว่าน่าจะต้องพิจารณาตามหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕ บัญญัติไว้ว่า “ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำการโดยสุจริต” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต” จึงอาจกล่าวได้ว่าในการใช้สิทธิต่างๆ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตแล้ว บุคคลนั้นย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้โดยชัดแจ้ง อีกทั้งยังได้รับการสันนิษฐานตามกฎหมายด้วยว่าได้กระทำโดยสุจริต ดังนั้น ในการพิจารณาว่าบุคคลใดได้กระทำโดยสุจริตหรือไม่จึงต้องพิจารณาจากเจตนาเป็นสำคัญว่าบุคคลดังกล่าวรู้หรือไม่ว่าการใช้สิทธิต่าง ๆ นั้นตนไม่มีสิทธิ ถ้าหากบุคคลดังกล่าวรู้อยู่แก่ใจหรือควรจะรู้ได้ว่าไม่มีสิทธิแต่ยังคงใช้สิทธิ หรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ก็จะได้ถือว่าเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ๑๔๑/๒๕๖๐, ๑๑๑๖๕/๒๕๕๘, ๑๔๔๓๗/๒๕๕๕, ๑๕๑๘๗/๒๕๕๑) ซึ่งจะต่างจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริง กล่าวคือ เป็นการใช้สิทธิโดยเข้าใจว่าตนเองมีสิทธิ การกระทำในลักษณะนี้ยังไม่ถึงขนาดว่าไม่สุจริตไปเสียทีเดียว เพราะเป็นการกระทำโดยขาดเจตนา จึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์เป็นรายกรณีไป ดังนั้น ถ้าไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้รู้อยู่แล้วหรือควรจะรู้ได้ว่าตนไม่มีสิทธิหรือพิจารณาจากพฤติการณ์แล้วยังคงเป็นที่สงสัย บุคคลดังกล่าวก็จะได้ได้รับประโยชน์จากบทสันนิษฐานของกฎหมายว่าได้กระทำการโดยสุจริต

๒. ต้องเป็นกรณีที่ผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องชดใช้คืน กล่าวคือถ้าหน่วยงานของรัฐได้มีหนังสือเรียกเงินจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทเป็นจำนวนเท่าใด เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทก็ต้องเสนอขอผ่อนชำระเท่ากับจำนวนที่เรียกนั้น หน่วยงานของรัฐจะอนุมัติให้ผ่อนชำระเพียงบางส่วน และอีกส่วนไปฟ้องร้องเป็นคดีไม่ได้

๓. ต้องมิใช่การขอผ่อนชำระในชั้นศาล การขอผ่อนชำระในชั้นศาลเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้โต้แย้งการเรียกเงิน เช่น โต้แย้งว่าตนมีสิทธิได้รับทั้งหมดหรือบางส่วนและไม่มีการเสนอขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐจึงมีความจำเป็นต้องนำไปฟ้องเป็นคดีเพราะถือว่าหน่วยงานของรัฐถูกโต้แย้งหรือมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทถูกฟ้องคดีแล้วจะขอประนีประนอมโดยการเสนอขอผ่อนชำระไม่ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทจะเสนอขอผ่อนชำระได้เฉพาะกรณีที่ยังไม่ได้มีการฟ้องคดีนั่นเอง

๔. สถานภาพทางการเงิน ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ไม่ได้วางหลักเกณฑ์ว่าผู้เสนอขอผ่อนชำระจะต้องมีทรัพย์สินหรือหนี้สินเป็นจำนวนเท่าใดจึงจะอนุมัติให้ผ่อนชำระได้ เงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐที่จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไปตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

๕. ต้องจ่ายงวดแรกอัตราร้อยละ ๒๐ ของวงเงินที่ได้เกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิในโอกาสแรกก่อน

๖. ส่วนที่เหลือให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ดังนี้

๖.๑ กรณีวงเงินไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑ ปี

๖.๒ กรณีวงเงินเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

๖.๓ กรณีวงเงินเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

๗. ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้คืนเงินจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่

๘. ให้ผู้ขอผ่อนชำระจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขข้อ ๑ - ๘ แล้ว ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาอนุมัติ แต่อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการคิดดอกเบี้ยมีข้อยกเว้นไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระได้ ถ้าเป็นการผ่อนชำระเงินทั้งจำนวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา ๖ เดือน และหากได้มีการคิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระไปแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐคำนวณดอกเบี้ยคืนให้โดยหักจากเงินต้นที่ต้องชำระในงวดสุดท้าย ผู้จัดทำจึงมีความเห็นว่า เจตนารมณ์ของประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐที่ได้จ่ายเงินไปได้รับเงินจำนวนดังกล่าวกลับคืนมาโดยเร็วภายในกำหนดเวลาเพียง ๖ เดือน ดังนั้นกรณีที่ผู้ขอผ่อนชำระจัดทำสัญญาผ่อนชำระโดยกำหนดเวลาแล้วเสร็จเกิน ๖ เดือน หากสามารถนำเงินมาชำระเงินต้นให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ๖ เดือน ก็จะได้รับการผ่อนผันไม่ต้องคิดดอกเบี้ย และหากได้มีการคิดดอกเบี้ยไปแล้วก็ต้องนำดอกเบี้ยทั้งหมดมาคืนให้แก่ผู้ขอผ่อนชำระโดยวิธีการหักจากเงินต้นที่ต้องชำระงวดสุดท้าย นอกจากนี้หากผู้ขอผ่อนชำระไม่สามารถชำระเงินทั้งจำนวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา ๖ เดือน และต้องการขอผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ หากหน่วยงานของรัฐเห็นสมควรให้ผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ จะถือว่าเป็นกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ กรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

บทที่ ๕ การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระ จะต้องดำเนินการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. หนังสือรับสภาพหนี้ ๑ ชุด (ไม่ต้องปิดอากรแสตมป์)

หนังสือรับสภาพหนี้ กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ	
	เลขที่...../.....
	เขียนที่.....
	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด..... อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่ ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่.....ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ/โดยไม่มีสิทธิ กรณี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี /งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดยชำระงวดแรกจำนวน.....บาท (.....) ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ส่วนที่เหลือขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามสัญญา ผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....	
หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้ ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา (.....) ลงชื่อ.....พยาน (.....) ลงชื่อ.....พยาน (.....)	

หมายเหตุ : คำว่า “ชำระงวดแรก” หมายถึง จำนวนเงินร้อยละ ๒๐ ของวงเงินที่ได้รับเกินสิทธิหรือโดยไม่มีสิทธิ

๒. สัญญาผ่อนชำระหนี้ พร้อมตารางรายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ ๒ ชุด (ไม่ต้องปิดอากรแสตมป์)

สัญญาผ่อนชำระหนี้
กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่
.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ/โดยไม่มีสิทธิ จำนวน.....
.....บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตรา
ร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น ตามสัญญาฉบับนี้เลขที่...../.....
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....โดยจะชำระงวดแรกจำนวน.....บาท
(.....) ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
และส่วนที่เหลือจำนวน.....บาท (.....)
ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด
การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่เหลือตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตรา
เดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชำระและไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้
เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน.....พ.ศ..... เป็นต้นไป

ข้อ 3 การชำระเงิน

3.1 กรณีเป็นเจ้าของหนี้

- ข้าพเจ้าจะนำเงินงวดแรกมาชำระและยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน
หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

3.2 กรณีเป็นทายาทหรือผู้เกี่ยวข้อง

- ข้าพเจ้ายินยอมจะนำเงินมาชำระ ณ.....เป็นการชำระ
งวดแรกและงวดต่อไปเป็นรายเดือน ทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

/ข้อ 4...

- 2 -

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมชำระเงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่นั้น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

ชื่อหน่วยงานของรัฐ

รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ราย

ตามสัญญาผ่านชำระหนี้เลขที่/..... ลงวันที่เดือน..... พ.ศ.....

จำนวนเงิน.....บาท จำนวนงวด.....งวด วันเดือนปีเริ่มชำระ.....

[illegible]

หมายเหตุ : สัญญาผ่อนชำระหนี้ ข้อ ๑ กำหนดให้มีตารางรายละเอียดการผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญา แต่ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่สิทธิ ไม่ได้กำหนดรูปแบบตารางรายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ไว้ ผู้จัดทำจึงมีความเห็นว่าจำเป็นต้องนำตารางรายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ มาใช้โดยอนุโลม

๓. สัญญาค้ำประกัน ๒ ชุด (ต้องปิดอากรแสตมป์)

สัญญาค้ำประกัน
(สัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ)

เลขที่/.....
เขียนที่.....
วันที่ เดือน..... พ.ศ.

ข้าพเจ้า (๑) อายุ ปี อวชิพ
ตำแหน่ง สังกัด.....
สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ คู่สมรสตาย/หย่าร้าง
อยู่บ้านเลขที่ หมู่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต จังหวัด..... ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....
..... ตามสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแนบท้ายสัญญานี้
ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่..... (๒) ดั่งมีข้อความต่อไปนี้
ข้อ ๑ ตามที่ (๓) ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
ไว้ต่อ..... (๒) ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่/.....
ลงวันที่ เดือน..... พ.ศ. ดังปรากฏตามเอกสารแนบท้ายสัญญานี้
ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกัน
ไว้ต่อ..... (๒) ว่าถ้า..... (๓)
กระทำผิดสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ และต้องชดใช้เงินให้แก่
..... (๒) ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญา
ผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวนี้ทุกประการให้แก่..... (๒) และข้าพเจ้า
จะรับผิดชอบสัญญาหนี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหายครบเต็มจำนวน ทั้งนี้
เว้นแต่หากเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง วรรคสาม และ/หรือ วรรคสี่
ให้ถือปฏิบัติตามที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดแล้วแต่กรณี
..... (๒) จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ก่อนที่
หนังสือบอกกล่าวถึงการผิดนัดของ..... (๓) จะไปถึงผู้ค้ำประกัน
มิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระ
ข้อ ๒ ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่ (๒) ผ่อนเวลา หรือ
ผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระดังกล่าวให้แก่..... (๓)
โดยได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบและข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้
ให้ถือว่า ข้าพเจ้ายินยอมมิให้อาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าว เป็นเหตุปลดปล่อย
ความรับผิดชอบของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้
พร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหาย (ถ้ามี) ครบเต็มจำนวน
ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากการระงับผูกพันใดๆ
อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่าเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....
(๒)..... ดังนี้

- ๒ -

ที่ดิน

(๑) โฉนดเลขที่ หน้าสำรวจ
 ระบุว่า เนื้อที่ไร่งานวา อยู่ที่ดินปล/แขวง
 อำเภอ/เขต จังหวัด ราคาประมาณ บาท
 (.....)

(๒) โฉนดเลขที่ หน้าสำรวจ
 ระบุว่า เนื้อที่ไร่งานวา อยู่ที่ดินปล/แขวง
 อำเภอ/เขต จังหวัด ราคาประมาณ บาท
 (.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑)
 ราคาประมาณ บาท (.....)

๒)
 ราคาประมาณ บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อกนสิน หรือภาระผูกพันใดๆ
 ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลผูกพัน
 ข้าพเจ้าอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(๒).....

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(๓).....

ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้ดีแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
 ต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

หมายเหตุ

(๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน

(๒) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

(๓) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้

หมายเหตุ : การติดอากรแสตมป์

๑. หนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาผ่อนชำระหนี้ ไม่ต้องติดอากรแสตมป์ เนื่องจากไม่เข้าลักษณะแห่งตราสารตามที่ระบุไว้ในบัญชีอัตราอากรแสตมป์ (ฎีกา ๔๓๔/๒๕๒๓,๓๒๙๐/๒๕๔๖)

๒. สัญญาค้ำประกัน ต้องติดอากรแสตมป์ เนื่องจากมีลักษณะแห่งตราสารตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ (ลักษณะที่ ๑๗) กรณีที่มีได้กำหนดจำนวนเงินไว้ ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท,กรณีจำนวนเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ติดอากรแสตมป์ ๑ บาท,กรณีจำนวนเงินเกิน ๑๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ติดอากรแสตมป์ ๕ บาท,กรณีจำนวนเงินเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท โดยผู้ค้ำประกันเป็นผู้ที่ต้องเสียอากรโดยใช้แสตมป์ปิดทับกระดาษก่อนกระทำหรือในทันทีที่ทำตราสารเป็นราคาไม่น้อยกว่าอากรที่ต้องเสียตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๓(๑) แห่งประมวลรัษฎากร

(<https://www.rd.go.th/23983.html>)

บทที่ ๖

การฟ้องคดีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทไม่คืนเงินแก่ทางราชการ

การฟ้องคดีเป็นหนทางสุดท้ายที่หน่วยงานของรัฐจะได้เงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิกลับคืนมา เนื่องจากการที่หน่วยงานของรัฐมีหนังสือเรียกให้คืนเงิน มีสถานะเป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ชำระหนี้เท่านั้น ไม่ได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายใดในการออกหนังสือ จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๗/๒๕๕๒, อ.๒๖๒/๒๕๕๒) เมื่อไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ ต้องฟ้องศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทคืนเงินแก่ทางราชการ และการฟ้องคดีในลักษณะนี้มีปัญหาในทางกฎหมายอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของหลักการทางกฎหมาย การตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือแม้แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด จึงอาจทำให้เกิดความสับสนในเรื่องดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้จัดทำจึงขอสรุปแนวทางการฟ้องคดีที่เป็นปัจจุบันได้ดังนี้

๑. คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลใด การไม่คืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิมิใช่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และมีใช้การกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แม้ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๙๖/๒๕๖๐ และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ว่าการที่หน่วยงานของรัฐมีหนังสือเรียกเงินคืนเนื่องจากจ่ายโดยผิดพลาดเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่คำพิพากษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวคำสั่งศาลปกครองสูงสุดโดยมติที่ประชุมใหญ่ คำสั่งที่ ๔๗๕/๒๕๕๙ และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๐/๒๕๖๓ และที่ ๕๑/๒๕๖๓ ที่เห็นว่ามีใช้คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร.๒๐๔/๒๕๖๔) คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

๒. เป็นเรื่องลามกมิควรได้หรือการใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สิน ในอดีตศาลฎีกาได้มีแนวคำพิพากษาว่าการรับเงินจากหน่วยงานของรัฐโดยไม่มีสิทธิ เป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ มีลักษณะเป็นลามกมิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีอายุความตามมาตรา ๔๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๖๒/๒๕๓๗, ๓๔๒๗/๒๕๓๗, ๑๔๑๓/๒๕๔๐, ๘๒๓/๒๕๔๘, ๓๖๒๔/๒๕๕๑, ๑๐๘๕๐/๒๕๕๙) แต่ในปัจจุบันแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้เปลี่ยนไปในทางที่ว่า หน่วยงานของรัฐฟ้องติดตามเอาทรัพย์สินคืนจากจำเลยที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ หน่วยงานของรัฐในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้ไปย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินคืนจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่มีกำหนดอายุความ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๑๕/๒๕๖๒, ๗๙๐๐/๒๕๖๑, ๗๘๙๔/๒๕๖๑)

ภาคผนวก

ที่ กค 0406.3/ 332

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม.10400

๒ พุทธศักราช 2546

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้
กรณีเจ้าหนี้ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้
กรณีเจ้าหนี้ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

ด้วยปัจจุบันการพิจารณากรณีเจ้าหนี้ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งไม่สามารถชำระเงินดังกล่าวคืนแก่ทางราชการได้ในคราวเดียวและขอผ่อนชำระยังไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดแนวทางการปฏิบัติเป็นการทั่วไป โดยส่วนราชการจะต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังเป็นรายกรณี ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้เจ้าหนี้ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ผ่อนชำระเงินในอัตราที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหนี้ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 120 ตอนพิเศษ 113 ง วันที่ 30 กันยายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหนี้ในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์
อธิบดีกรมบัญชีกลาง
กระทรวงการคลัง

สำนักความรับผิดชอบ

กลุ่มตรวจสอบวินิจจณงานละเมิดและแพ่ง 1

โทร. 0-2271-8135

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิ

หรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ผ่อนชำระเงินในอัตราที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ได้รับไปเกินสิทธิหรือโดยไม่มีสิทธิ

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

“ผู้ขอผ่อนชำระ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่หรือทายาทผู้ได้รับเงินเกินสิทธิ หรือโดยไม่มีสิทธิ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องมีใช้กรณีที่เกิดจากการกระทำโดยไม่สุจริตของผู้ขอผ่อนชำระ ต้องเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องชดใช้คืนและต้องมีใช้การขอผ่อนชำระในชั้นศาล

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทผู้ได้รับเงินเกินสิทธิหรือโดยไม่มีสิทธิเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

๓.๑ ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและทรัพย์สินทั้งของผู้เสนอขอผ่อนชำระและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลดังกล่าวหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูล แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณา

๓.๒ ให้งานของรัฐบาลพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายงวดแรกอัตราร้อยละ ๒๐ ของวงเงินที่ได้รับเกินสิทธิหรือโดยไม่มีสิทธิ ในโอกาสแรกก่อน ส่วนที่เหลือให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(๑) กรณีวงเงินไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑ ปี

(๒) กรณีวงเงินเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓) กรณีวงเงินเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระ ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือรายได้ ภายในกำหนดเวลา ไม่เกิน ๑๐ ปี

ข้อ ๔ ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้คืนเงินจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่

เว้นแต่การผ่อนชำระเงินทั้งจำนวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา ๖ เดือน ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ ซึ่งหากได้มีการคิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระไปแล้วให้หน่วยงานของรัฐคำนวณดอกเบี้ยคืนให้โดยหักจากเงินต้นที่ต้องชำระในงวดสุดท้าย

ข้อ ๕ ให้ผู้ขอผ่อนชำระจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกัน การผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๖ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้ผู้ขอผ่อนชำระทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและสัญญา ค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนาให้ กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใดและนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน หรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าว ผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

หน้า ๔

เล่ม ๑๒๐ ตอนพิเศษ ๑๑๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

ข้อ ๑ หากเจ้าหน้าที่พ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๒ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ให้ขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑๐ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

สมหมาย ภาษี

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

หนังสือรับสภาพหนี้
กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....
 อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่
ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่.....ถนน.....
 ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ/โดยไม่มีสิทธิ กรณี
เป็นเงินรวมทั้งสิ้น
บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ย
 ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี /งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดยชำระงวดแรกจำนวน.....บาท
 (.....) ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ส่วนที่เหลือขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.... ปี.....เดือน ตามสัญญา
 ผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้
 ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

**สัญญาผ่อนชำระหนี้
กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ**

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่
.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมคืนเงินที่ได้รับเกินสิทธิ/โดยไม่มีสิทธิ จำนวน.....
.....บาท (.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตรา
ร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น ตามสัญญาสภาพหนี้เลขที่...../
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....โดยจะชำระงวดแรกจำนวน.....บาท
(.....) ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
และส่วนที่เหลือจำนวน.....บาท (.....)
ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด
การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่เหลือตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตรา
เดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชำระ และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้
เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่วันที่.....พ.ศ..... เป็นต้นไป

ข้อ 3 การชำระหนี้

3.1 กรณีเป็นเจ้าของหนี้

- ข้าพเจ้าจะนำเงินงวดแรกมาชำระและยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน
หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

3.2 กรณีเป็นทายาทหรือผู้เกี่ยวข้อง

- ข้าพเจ้ายินยอมจะนำเงินมาชำระ ณ.....เป็นการชำระ
งวดแรกและงวดต่อไปเป็นรายเดือน ทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

- 2 -

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญาด้วยประการใดก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้คงดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่นั้น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่าน และมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

หน้า ๑

เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๕๐ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๗ กันยายน ๒๕๕๕

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

หน้า ๒

เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๕๐ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๗ กันยายน ๒๕๕๕

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องมิใช่กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๓.๑) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและทรัพย์สินทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูล แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓.๒) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดผู้นั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้งบเงื่อนไขดังนี้

(๓.๒.๑) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปีโดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

(๓.๒.๒) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓.๒.๓) กรณีวงเงินที่ขอผ่อนชำระเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

หน้า ๓

เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๕๐ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้อง
รับผิดชอบจากราชการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกัน
การผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อน
ชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและ
สัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนา
ให้กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใดและนำส่งคลังเป็นรายได้
แผ่นดินหรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่
คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคล
ดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ ให้ดำเนินการ
ตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๖ ให้กีดดอกเบี้ยยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี
นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือ
จำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน
ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา
๑ ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ ๗ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบผ่อนชำระเต็มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่าง
การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐ
ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยอนุโลมและให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ
รับภาระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

หน้า ๔

เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๕๐ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

ข้อ ๘ หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ
ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ
ใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ขอทำ
ความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือ
ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐ
ได้รับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

หนังสือรับสภาพหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่

.....ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมชดใช้ค่าเสียหายกรณี.....

.....

.....

เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท (.....)

พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี/งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดย

☐ *ชำระงวดแรกจำนวน.....บาท ภายในวันที่.....เดือน.....

พ.ศ..... ส่วนที่เหลือผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

☐ *ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้
ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

*หมายเหตุ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ประสงค์จะผ่อนชำระ

สัญญาผ่อนชำระหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่

.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้เงินจำนวน.....บาท (.....)
) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น
 ตามสัญญาับสภาพหนี้เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด
 การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้ตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน
 ในอัตราเดือนละ.....บาท (.....)
 จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องขอใช้และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้
 เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่วันที่.....พ.ศ..... เป็นต้นไป

ข้อ 3 ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่าย
 เป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระ
 เป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใด
 ก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่นั้น ข้าพเจ้ายินยอม
 ให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

- 2 -

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่าน
และมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็น
หลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

ที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๗๒๒

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง สัญญาค้ำประกันสัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิการบดี เลขาธิการ ผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ

อ้างถึง หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัญญาค้ำประกันสัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ
จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมบัญชีกลางได้แจ้งเวียนประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ พร้อมแบบสัญญาผ่อนชำระหนี้และสัญญาค้ำประกัน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ผ่อนชำระหนี้ในอัตราที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า โดยที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้มีการยกเลิกและเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วยค้ำประกัน อันมีผลทำให้สัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถใช้บังคับได้ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลทำให้ความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันที่เป็นนิติบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อให้สัญญาค้ำประกันดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น กระทรวงการคลังจึงได้ส่งร่างแบบสัญญาค้ำประกันให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา บัดนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัญญาดังกล่าวมาเพื่อใช้ในการจัดทำสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทที่ได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลา

๒๙ พฤศจิกายน

(นายณรินทร์ กล้วยานมิตร)

รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

กองละเมิดและแพ่ง

กลุ่มงานบริหารและพัฒนาระบบงานละเมิดและแพ่ง

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๒๘

สัญญาค้ำประกัน

(สัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ)

เลขที่/.....

เขียนที่.....

วันที่เดือน..... พ.ศ.

ข้าพเจ้า (๑)อายุปี อดีชีพ

ตำแหน่งสังกัด.....

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ คู่สมรสตาย/หย่าร้าง

อยู่บ้านเลขที่ หมู่ ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่

.....ตามสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแนบท้ายสัญญานี้

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....(๒).....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่(๓).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้

ไว้ต่อ.....(๒).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่/.....

ลงวันที่ เดือน..... พ.ศ.ดังปรากฏตามเอกสารแนบท้ายสัญญา นั้น

ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกัน

ไว้ต่อ(๒).....ว่าถ้า.....(๓).....

กระทำความผิดสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ และต้องชดใช้เงินให้แก่

.....(๒).....ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญา

ผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวนี้ทุกประการให้แก่(๒).....และข้าพเจ้า

จะรับผิดชอบตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหายครบเต็มจำนวน ทั้งนี้

เว้นแต่หากเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง วรรคสาม และ/หรือ วรรคสี่

ให้ถือปฏิบัติตามที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดแล้วแต่กรณี

.....(๒).....จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ก่อนที่

หนังสือบอกกล่าวถึงการผิดนัดของ.....(๓).....จะไปถึงผู้ค้ำประกัน

มิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระ

ข้อ ๒ ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่(๒).....ผ่อนเวลา หรือ

ผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระดังกล่าวให้แก่(๓).....

โดยได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบและข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้

ให้ถือว่า ข้าพเจ้ายินยอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าว เป็นเหตุปลดปล่อย

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้

พร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหาย (ถ้ามี) ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใดๆ

อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่าเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....

(๒)..... ดังนี้

- ๒ -

ที่ดิน

(๑) โฉนดเลขที่ หน้าสำรวจ.....
 ระบาย เนื้อที่.....ไร่งานวา อยู่ที่ดินตำบล/แขวง
 อำเภอ/เขต จังหวัด ราคาประมาณ.....บาท
 (.....)

(๒) โฉนดเลขที่ หน้าสำรวจ
 ระบาย เนื้อที่.....ไร่งานวา อยู่ที่ดินตำบล/แขวง
 อำเภอ/เขต จังหวัด ราคาประมาณ.....บาท
 (.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑)
 ราคาประมาณบาท (.....)

๒)
 ราคาประมาณ บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใดๆ
 ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลผูกพัน
 ข้าพเจ้าอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(๒)

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(๓)
 ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้ดีแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
 ต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

หมายเหตุ

(๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน

(๒) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

(๓) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักพระราชกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินบางประเภทตามงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๒๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บรรดา กฎ ข้อบังคับ และระเบียบอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชกฤษฎีกานี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้แทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้ “เงินเดือน”^๒ หมายความว่า เงินเดือนและเงินอื่นที่มีกำหนดจ่ายเป็นรายเดือนจาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๓๒/หน้า ๒๕/๑ เมษายน ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “เงินเดือน” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

เงินงบประมาณรายจ่ายประเภทบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “เงินปี” หมายความว่า เงินที่มีกำหนดจ่ายเป็นรายปีจากเงินงบประมาณรายจ่าย

หมวดเงินเดือนของสำนักพระราชวัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “บำเหน็จ” หมายความว่า บำเหน็จตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหมายความรวมถึงเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญตามระเบียบกระทรวงการคลังด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “บำนาญ” หมายความว่า บำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหมายความรวมถึงเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ข้าราชการ”^๓ หมายความว่า ข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และเพื่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประโยชน์ของมาตรา ๒๐ ให้ความหมายถึงบุคคลอื่นซึ่งได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่าย

ประเภทบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ปี” หมายความว่า ปีงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕ การเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้เป็นไป

ตามระเบียบปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลักษณะ ๑

เงินเดือนและเงินอื่นที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๑

การถือจ่ายเงินเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๗^๔ (ยกเลิก)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘^๕ (ยกเลิก)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการที่ได้เลื่อนเงินเดือนเพราะถึงแก่ความตาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้จ่ายจากอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นครองอยู่ หรือเงินเดือนเหลือจ่ายหรือ

ให้โอนเงินหมวดอื่นมาตั้งจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^๓ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ข้าราชการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^๔ มาตรา ๗ ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^๕ มาตรา ๘ ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒

การจ่ายเงินเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐

การจ่ายเงินเดือนข้าราชการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
กรมบัญชีกลางกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑

การจ่ายเงินเดือนข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือนไม่เต็มเดือน ให้จ่าย
ตามส่วนของจำนวนวันที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนในเดือนนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒

การจ่ายเงินเดือนข้าราชการกรณีบรรลุนิติภาวะใหม่หรือกลับเข้ารับราชการใหม่
ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันที่เริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓

การจ่ายเงินเดือนกรณีที่มีการเลื่อนชั้น เลื่อนระดับ หรือเลื่อนชั้น
เงินเดือน ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันที่ระบุในคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔

การจ่ายเงินเดือนข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ ให้
เป็นไปตามคำสั่งของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ซึ่งต้องระบุด้วยว่าให้ได้รับเงินเดือนในอัตราใด และให้ขาดจาก
อัตราเงินเดือนเดิมไปรับอัตราเงินเดือนตำแหน่งใหม่หรือให้อัตราเงินเดือนเดิมไปตั้งจ่ายสำหรับ
ตำแหน่งใหม่ตั้งแต่วันที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕

การจ่ายเงินเดือนในกรณีโอนข้าราชการ ให้จ่ายทางสังกัดใหม่และงด
จ่ายเงินเดือนทางสังกัดเดิมตั้งแต่วันที่ระบุในคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งโอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินเดือนทางสังกัดเดิมล่วงหน้าไป ให้เบิกเงินเดือนทางสังกัดใหม่

ส่งใช้สังกัดเดิมโดยวิธีเบิกหักผลส่ง แล้วในเจ้าสังกัดใหม่แจ้งการเบิกหักผลส่งให้เจ้าสังกัดเดิมทราบ
ห้ามมิให้เบิกเป็นส่วนตัว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖

ข้าราชการที่ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนี
ราชการ ห้ามมิให้จ่ายเงินเดือนสำหรับวันที่ละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้าราชการที่มีได้มาปฏิบัติราชการในกรณีอื่น จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือไม่ ให้

เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด แล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗

การจ่ายเงินเดือนของผู้ซึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือน ถ้าภายหลังผู้นั้นได้รับ

๖ มาตรา ๑๐

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และ
เงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔

๗ มาตรา ๑๖

วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ
บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การแต่งตั้ง โอน หรือปรับเงินเดือน โดยได้รับเงินเดือนต่างจากเดิมและยังไม่พ้นโทษตัดเงินเดือน ให้คงตัดเงินเดือนต่อไปตามจำนวนเดิม หรือถ้าเป็นกรณีตัดเงินเดือนตามส่วนของเงินเดือน ก็ให้ตัดตามส่วนของเงินเดือนเดิม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ ให้จ่ายเงินเดือนจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ การจ่ายเงินเดือนในกรณีต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ลาออก ให้จ่ายได้ถึงวันก่อนวันถึงกำหนดลาออก แต่ถ้าถึงกำหนดลาออกแล้วยังไม่ได้รับทราบคำสั่งอนุญาตให้ลาออก และข้าราชการผู้นั้นยังคงรับราชการต่อมา ให้จ่ายได้ถึงวันรับทราบคำสั่ง หรือควรได้รับทราบคำสั่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้จ่ายได้ถึงวันก่อนวันที่ระบุในคำสั่ง แต่ถ้ายังไม่ได้รับทราบคำสั่ง และข้าราชการผู้นั้นยังคงรับราชการต่อมา ให้จ่ายได้ถึงวันรับทราบคำสั่ง หรือควรได้รับทราบคำสั่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) ในกรณีตาม (๑) และ (๒) หากจำเป็นต้องส่งมอบงานในหน้าที่ให้จ่ายต่อไปได้จนถึงวันส่งมอบงานเสร็จภายในเวลาอันไม่ชักช้าตามที่ผู้บังคับบัญชาจะกำหนดตามสภาพของงาน แต่ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ระบุในคำสั่งหรือวันรับทราบคำสั่งหรือควรได้รับทราบคำสั่งแล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ ให้จ่ายได้ถึงวันสิ้นปี สำหรับกรณีที่ได้รับการต่อเวลาราชการ ให้จ่ายได้ถึงวันครบการต่อเวลาราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ การจ่ายเงินเดือนข้าราชการประจำเดือน ให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนสามวันทำการ สำหรับกรณีที่ต้องเบิกเงินจากธนาคาร ให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของธนาคารในเดือนนั้นสามวันทำการ ทั้งนี้ กรมบัญชีกลางจะกำหนดวันจ่ายเป็นอย่างอื่นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓

การจ่ายเงินเดือนข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ

ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และผู้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ ให้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ หรือระเบียบข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมที่ได้ทำความตกลงไว้กับกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราเงินเดือนข้าราชการระหว่างพักราชการ ไม่ถือเป็นอัตราว่าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕ มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างถูกสั่งพักราชการ ถ้าเจ้ากระทรวงหรือผู้มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการหรือตามระเบียบข้อบังคับกระทรวงกลาโหมที่ได้ทำความตกลงไว้กับกระทรวงการคลังให้จ่ายเงินเดือนในระหว่างพักราชการอย่างใดก็ให้จ่ายเงินเดือนตามที่วินิจฉัยนั้นจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย

มาตรา ๒๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การจ่ายเงินเดือนข้าราชการผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และผู้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกด้วย โดยอนุโลม

หมวด ๔

การจ่ายเงินช่วยเหลือในกรณีที่ข้าราชการถึงแก่ความตาย

มาตรา ๒๓ ข้าราชการผู้ใดถึงแก่ความตายในระหว่างรับราชการให้จ่ายเงินช่วยเหลือจำนวนสามเท่าของเงินเดือนเต็มเดือนที่ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิได้รับในเดือนที่ถึงแก่ความตาย และหากข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษค่าวิชาเงินประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ และเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิด ให้รวมเงินดังกล่าวกับเงินเดือนเพื่อคำนวณเป็นเงินช่วยเหลือจำนวนสามเท่าด้วย

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และผู้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือนตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ โดยอนุโลม

ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ ห้ามมิให้จ่ายเงินช่วยเหลือ

มาตรา ๒๔ เงินช่วยเหลือตามมาตรา ๒๓ ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งข้าราชการผู้ตายแสดงเจตนาโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ถ้าข้าราชการผู้ตายมิได้แสดงเจตนาไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือบุคคลซึ่งข้าราชการผู้ตายแสดงเจตนาไว้ตายก่อนข้าราชการผู้ตายหรือก่อนมีการจ่ายเงิน ก็ให้จ่ายแก่บุคคลตามลำดับดังนี้

(๑) คู่สมรส

(๒) บุตร

(๓) ปิตามารดา

เมื่อปรากฏว่าบุคคลในลำดับก่อนตามวรรคสองมีชีวิตอยู่ บุคคลในลำดับถัดไปไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ

ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือตามความในวรรคสองในลำดับเดียวกันมีหลายคนให้จ่ายให้แก่ผู้ซึ่งบุคคลในลำดับนั้นมอบหมายเป็นหนังสือ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่จัดการศพ

มาตรา ๒๕ การขอรับเงินช่วยเหลือ ให้กระทำภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ข้าราชการผู้ซึ่งมีสิทธิรับเงินเดือนตาย เว้นแต่กรณีที่ผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ ผู้ถูกสั่งให้ออกจาก

ราชการไว้ก่อน หรือผู้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ระยะเวลาหนึ่งปีให้นับแต่วันที่การถูกสั่งพักราชการ การ
ออกราชการไว้ก่อน หรือการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษสิ้นสุดลง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ทางราชการมีความจำเป็นต้องเข้าจัดการศพข้าราชการผู้ตาย
เพราะไม่มีผู้ใดเข้าจัดการในเวลาอันสมควร ให้ทางราชการหักค่าใช้จ่ายจากเงินช่วยเหลือได้เท่าที่จ่าย
จริง แล้วมอบส่วนที่เหลือ ถ้ามี ให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับตามมาตรา ๒๔

หมวด ๕

การจ่ายเงินเดือนระหว่างลา

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตราย
หรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ ให้ข้าราชการที่ลาป่วย ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ในปีหนึ่งไม่
เกินหกสิบวันทำการ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไปเห็นสมควร
จะให้จ่ายเงินเดือนต่อไปอีกก็ได้ แต่ไม่เกินหกสิบวันทำการ

มาตรา ๒๘^๙ ข้าราชการลาเนื่องจากการคลอดบุตร ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้
ไม่เกินเก้าสิบวัน

มาตรา ๒๘/๑^{๑๐} ข้าราชการซึ่งลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ภริยาคลอดบุตร ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกินสิบห้าวันทำการ แต่ถ้าเป็นการลา
เมื่อพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ภริยาคลอดบุตร ไม่ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลา เว้นแต่ผู้บังคับบัญชา
ตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไปเห็นสมควรจะให้จ่ายเงินเดือนระหว่างลานั้นก็ได้ แต่
ไม่เกินสิบห้าวันทำการ

มาตรา ๒๙ ให้ข้าราชการลากิจส่วนตัวโดยได้รับเงินเดือนในปีหนึ่งไม่เกินสี่สิบห้าวัน
ทำการ แต่ในปีที่เริ่มรับราชการ ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกินสิบห้าวันทำการ

มาตรา ๒๙/๑^{๑๑} ข้าราชการซึ่งลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลา
คลอดบุตร ไม่ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลา

มาตรา ๓๐ ให้ข้าราชการที่ลาพักผ่อนประจำปีได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน

^๙ มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และ
เงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๑๐} มาตรา ๒๘/๑ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงิน
อื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

^{๑๑} มาตรา ๒๙/๑ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงิน
อื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑^{๑๒} ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ข้าราชการผู้ใดยังไม่เคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนา หรือเคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนาโดยการอุปสมบทนั้นมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไม่ให้ถือเป็นวันลาของข้าราชการ หรือยังไม่เคยประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ให้ข้าราชการผู้นั้นลาอุปสมบท หรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์ แล้วแต่กรณี โดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ทั้งนี้ ต้องรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน

มาตรา ๓๒ ข้าราชการซึ่งลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพลให้ได้รับเงินเดือนในระหว่างนั้นได้ แต่ถ้าพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่รายงานตัวเพื่อเข้าปฏิบัติราชการภายในเจ็ดวัน ให้งดจ่ายเงินเดือนหลังจากนั้นไว้จนถึงวันเข้าปฏิบัติราชการ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไปจะให้อำนาจจ่ายเงินเดือนระหว่างนั้นต่อไปอีกก็ได้ แต่ไม่เกินสิบห้าวัน

มาตรา ๓๓ ข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ทำงาน หรือปฏิบัติการวิจัย ให้ได้รับเงินเดือนในระหว่างลาไม่เกินสี่ปี นับแต่วันไปศึกษา ฝึกอบรม ทำงาน หรือปฏิบัติการวิจัย จนถึงวันก่อนวันมารายงานตัวเพื่อเข้าปฏิบัติราชการ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจอนุญาตการลา เห็นสมควรให้ข้าราชการลาไปศึกษา ฝึกอบรม ทำงาน หรือปฏิบัติการวิจัยเกินสี่ปี ก็ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ แต่ทั้งนี้ เมื่อรวมทั้งสิ้นจะต้องไม่เกินหกปี

มาตรา ๓๔ ข้าราชการที่ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศไม่ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลา เว้นแต่อัตราเงินเดือนที่ได้รับจากองค์การระหว่างประเทศต่ำกว่าอัตราเงินเดือนของทางราชการที่ผู้นั้นได้รับอยู่ในขณะนั้น ให้ได้รับเงินเดือนจากทางราชการสมทบ ซึ่งเมื่อรวมกับเงินเดือนจากองค์การระหว่างประเทศแล้วไม่เกินอัตราเงินเดือนของทางราชการที่ข้าราชการผู้นั้นได้รับอยู่ในขณะนั้น

มาตรา ๓๕ ข้าราชการที่ลาติดตามคู่สมรส ไม่ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลา

มาตรา ๓๕/๑^{๑๓} ข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาเพื่อไปเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ แล้วแต่กรณี ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร แต่ไม่เกินสิบสองเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๒} มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

^{๑๓} มาตรา ๓๕/๑ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๓๖ การจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้
เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลักษณะ ๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เงินปีและเงินประจำตำแหน่ง
ที่จ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนของสำนักพระราชวัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๗ ผู้มีสิทธิได้รับเงินปีในปีใด ให้จ่ายเงินปีในปีนั้นให้เต็มทั้งปีไม่ว่ากรณีจะ
เป็นประการใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๘ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประธาน
องคมนตรี หรือองคมนตรี ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นต้นไป สำหรับ
เงินประจำตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้เป็นไปตามอัตราที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
การจ่ายเงินประจำตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประธานองคมนตรี หรือ
องคมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ให้จ่ายได้เพียงวันก่อนวันพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่ถึงแก่ความตาย ให้
จ่ายสำหรับเดือนที่ถึงแก่ความตายนั้นให้เต็มเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๙ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งตามมาตรา ๓๘ ให้จ่ายในลักษณะเงินเดือน
แต่ไม่ต้องทำบัญชีถือจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลักษณะ ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นที่จ่ายในลักษณะบำเหน็จ บำนาญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การจ่ายบำเหน็จ บำนาญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ การจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญ ให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้พิจารณาสั่งจ่าย
ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

การจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญในกรณีผู้เคยรับบำนาญอยู่แล้วกลับเข้ารับราชการใหม่
แล้วออกจากราชการครั้งหลังโดยมีสิทธิได้รับบำนาญในครั้งหลังด้วย ถ้าการรับราชการในครั้งก่อนกับ
ครั้งหลังต่างกระทรวง ทบวง กรมกัน ให้รวมจ่ายบำนาญทางส่วนราชการที่ออกจากราชการครั้งหลัง
ในกรณีที่มีการลดหรือดับบำนาญในระหว่างเวลาที่ข้าราชการกลับเข้ารับราชการใหม่
และต่อมาออกจากราชการครั้งหลังโดยไม่มีสิทธิได้รับบำนาญ การจ่ายบำนาญที่เคยได้รับอยู่เดิมตั้งแต่นั้น
วันออกจากราชการครั้งหลังจะจ่ายต่อเนื่องกรมบัญชีกลางสั่งจ่ายให้แล้ว และให้จ่ายทางส่วนราชการ
เดิมที่จ่ายบำนาญนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่การกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นการกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมือง ให้ผู้นั้นมีสิทธิเลือกขอรับบำนาญบางส่วนราชการเดิมที่ผู้นั้นมีสิทธิรับบำนาญมาก่อน หรือบางส่วนราชการที่ออกจากราชการครั้งสุดท้าย หรือบางส่วนราชการที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองในขณะนั้น

มาตรา ๔๑ บำนาญปกติและบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันขาดจากอัตราเงินเดือนเป็นต้นไป

บำนาญพิเศษในกรณีถึงแก่ความตายหรือสูญหาย ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันถัดจากวันถึงแก่ความตาย หรือวันถัดจากวันที่สันนิษฐานว่าถึงแก่ความตายตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๒ ถ้าผู้มีสิทธิรับบำนาญถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำนาญให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษจำนวนเท่ากับบำนาญรวมกับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ถ้ามี) สามเดือน แต่ในกรณีที่ผู้มีสิทธิรับบำนาญที่ถึงแก่ความตายเป็นผู้รับบำนาญตกทอดหรือบำนาญพิเศษในฐานะทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ไม่ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษ

ให้นำความในมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่การจ่ายเงินช่วยพิเศษตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิรับบำนาญถึงแก่ความตายก่อนที่กรมบัญชีกลางจะส่งจ่ายบำนาญ ให้นับระยะเวลาเพื่อขอรับเงินช่วยพิเศษตามความในมาตรา ๒๕ ตั้งแต่วันที่กรมบัญชีกลางส่งจ่าย

มาตรา ๔๓^{๑๕} การจ่ายบำนาญประจำเดือน ให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนห้าวันทำการ สำหรับกรณีที่ต้องเบิกเงินจากธนาคาร หรือผู้มีสิทธิรับบำนาญได้รับบำนาญทางธนาคาร ให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของธนาคารในเดือนนั้นห้าวันทำการ ทั้งนี้ กรมบัญชีกลางจะกำหนดวันจ่ายเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๔๔^{๑๖} การตรวจสอบการมีชีวิตของผู้รับบำนาญก่อนจ่ายบำนาญ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๔๔ ทวิ^{๑๗} ให้ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมืองและผู้รับบำนาญ

^{๑๕} มาตรา ๔๐ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๕} มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

^{๑๖} มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙

^{๑๗} มาตรา ๔๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา หมวด ๒ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
 การจ่ายเงินอื่นที่จ่ายในลักษณะบำเหน็จ บำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
 อานันท์ ปันยารชุน
 นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๖ มีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เหมาะสมกับกาลสมัยและสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับสิทธิและประโยชน์ของข้าราชการเกี่ยวกับการลาได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสิทธิและประโยชน์ของข้าราชการดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๓๕^{๑๘}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดวิธีปฏิบัติในการรับบำนาญยังไม่สะดวกและไม่เหมาะสมสำหรับผู้ซึ่งรับบำนาญอยู่แล้ว และกลับเข้ารับราชการใหม่ ซึ่งในการรับราชการครั้งหลังสุดเป็นข้าราชการการเมืองและผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมืองและเป็นผู้รับบำนาญอยู่แล้วตามมาตรา ๔๐ โดยที่ผู้มีสิทธิรับบำนาญหรือผู้รับบำนาญอยู่แล้วดังกล่าวมีจำนวนไม่มากนัก และการตรวจสอบเพื่อมิให้มีการจ่ายบำนาญซ้ำซ้อนกันสามารถกระทำได้โดยไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด จึงเห็นควรให้สิทธิแก่บุคคลดังกล่าวที่จะเลือกขอรับบำนาญทางส่วนราชการเดิมที่ผู้นั้นมีสิทธิรับบำนาญมาก่อน หรือทางส่วนราชการที่ออกจากราชการครั้งหลังสุด หรือทางส่วนราชการที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมือง แล้วแต่กรณีได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๓๙^{๑๙}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการ ในกรณีลาคลอดบุตร ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังกำหนดไว้ไม่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของข้าราชการสตรีและการเลี้ยงดูบุตรในระยะแรกเกิดสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเดือนระหว่างลาดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๔๙^{๒๐}

^{๑๘} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๙๖/หน้า ๑๐/๑๔ กันยายน ๒๕๓๕
^{๑๙} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓/ตอนที่ ๑๔ ก/หน้า ๑/๓ พฤษภาคม ๒๕๓๙
^{๒๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๓๘ ก/หน้า ๑/๑๗ เมษายน ๒๕๔๙

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่การเบิกจ่ายเงินเดือนของส่วนราชการต่าง ๆ และการจ่ายเงินเดือนและบำนาญประจำเดือนตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความล่าช้าและขาดความคล่องตัว เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินเดือนจะต้องจัดทำเป็นบัญชีถือจ่ายและต้องรออนุมัติจากกรมบัญชีกลางก่อนจึงจะสามารถเบิกจ่ายได้ และการจ่ายเงินเดือนและบำนาญประจำเดือนในช่วงวันสิ้นเดือนมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายเงินเสียใหม่และกำหนดวันจ่ายเงินเดือนและบำนาญประจำเดือนให้เร็วขึ้น เพื่อให้การเบิกจ่ายเงินเดือนและบำนาญประจำเดือนมีความคล่องตัว รวดเร็ว เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเดือนให้แก่ข้าราชการที่ได้มาปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจและลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยกเลิกการแสดงตนของผู้รับบำนาญและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการมีชีวิตอยู่ของผู้รับบำนาญขึ้นใหม่ เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระและความลำบากแก่ผู้รับบำนาญเกินความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๗ ข้าราชการซึ่งลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรหรือลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพตั้งแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘/๑ หรือมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้ แล้วแต่กรณี

ข้าราชการซึ่งเคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยการอุปสมบทนั้นไม่ถือเป็นวันลาของข้าราชการ หากปรากฏว่าได้มีการลาอุปสมบทในเวลาต่อมา ให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนระหว่างลาอุปสมบทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดประเภทการลาขึ้นใหม่ คือ การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรและการลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ประกอบกับยังไม่มีข้อกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเดือนระหว่างลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตรไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งเนื่องจากในปัจจุบันได้มีข้าราชการอุปสมบทในพระพุทธศาสนาตามมติคณะรัฐมนตรี โดยการอุปสมบทนั้นไม่ถือเป็นวันลาของข้าราชการ และหากข้าราชการดังกล่าวมีการลาอุปสมบทก็จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาอุปสมบทได้ สมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการ

ระหว่างลาในกรณีดังกล่าว และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการซึ่งลา
อุปสมบทให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ปณตกร/ผู้จัดทำ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๓ ตุลาคม ๒๕๕๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักพระราชกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่ง

ของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ

พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของ
ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ
วิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งไม่เป็นข้าราชการ
พ.ศ. ๒๕๓๙”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“เงินประจำตำแหน่ง”

หมายความว่า เงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย

เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งตาม
กฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

“ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ”

หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง

สำนักงาน

บริหารในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นส่วนราชการและไม่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย หรือผู้ดำรง
ตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการครูในสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ บรรดาซึ่งมี
สิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓/ตอนที่ ๒ ก/หน้า ๑/๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ปี” หมายความว่า ปีงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ การเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันที่เริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งไม่เต็มเดือน ให้จ่ายตามส่วนของจำนวนวันที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในเดือนนั้น

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งใหม่ที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ให้เป็นไปตามคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุซึ่งจะต้องระบุด้วยว่าให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งในประเภทใด ตำแหน่งใด อัตราใด และให้ขาดจากเงินประจำตำแหน่งเดิมไปรับเงินประจำตำแหน่งใหม่ตั้งแต่วันที่ใด ซึ่งต้องไม่ก่อนวันที่เริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใหม่

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งซึ่งโอนไปดำรงตำแหน่งอื่นที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ให้จ่ายทางสังกัดใหม่ และงดจ่ายเงินประจำตำแหน่งทางสังกัดเดิมตั้งแต่วันที่ระบุในคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งโอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการทางสังกัดเดิมล่วงหน้าไป ให้เบิกเงินประจำตำแหน่งทางสังกัดใหม่ส่งใช้สังกัดเดิมโดยวิธีเบิกหักผลักส่ง แล้วให้เจ้าสังกัดใหม่แจ้งการเบิกหักผลักส่งให้เจ้าสังกัดเดิมทราบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ในกรณีตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ถ้าจำเป็นต้องส่งมอบงานในหน้าที่ภายในระยะเวลาที่ผู้บังคับบัญชากำหนดตามสภาพของงานซึ่งจะต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ระบุในคำสั่งหรือจำเป็นต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใหม่ ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างส่งมอบงานหรือในระหว่างเดินทางดังกล่าวในตำแหน่งใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐^๒ ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง และมีได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ ให้งดจ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างวันที่ผู้นั้นมิได้ปฏิบัติหน้าที่หลักดังกล่าว เว้นแต่

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีลักษณะงานวิชาชีพหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหมือนหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่เดิม ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งได้

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ หรือรักษาราชการแทน หรือรักษาการในตำแหน่ง ที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่างประเทศกัน ให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งในอัตราของตำแหน่งเดิมต่อไปนับแต่วันที่เข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ หรือรักษาราชการแทน หรือรักษาการในตำแหน่ง แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๑๑ ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดละทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ มิให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งสำหรับวันที่ผู้นั้นละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการ

ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งซึ่งมิได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการในกรณีอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง จะจ่ายเงินประจำตำแหน่งหรือไม่หรือเท่าใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเห็นสมควร

มาตรา ๑๒ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย

มาตรา ๑๓ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งของผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในกรณีต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ลาออก ให้จ่ายได้ถึงวันก่อนวันถึงกำหนดลาออก แต่ถ้าถึงกำหนดลาออกแล้วยังไม่ได้รับทราบคำสั่งอนุญาตให้ลาออก และข้าราชการผู้นั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่อมา ให้จ่ายได้ถึงวันรับทราบคำสั่งหรือควรได้รับทราบคำสั่งหรือวันที่กฎหมายกำหนดให้ออก

(๒) ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้จ่ายได้ถึงวันก่อนวันที่ระบุในคำสั่ง แต่ถ้ายังไม่ได้รับทราบคำสั่ง และข้าราชการผู้นั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่อมา ให้จ่ายได้ถึงวันรับทราบคำสั่งหรือควรได้รับทราบคำสั่ง

(๓) ในกรณีตาม (๑) หรือ (๒) หากจำเป็นต้องส่งมอบงานในหน้าที่ให้จ่ายต่อไปได้จนถึงวันส่งมอบงานเสร็จภายในเวลาอันไม่ชักช้าตามที่ผู้บังคับบัญชาจะกำหนดตามสภาพของงาน แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ระบุในคำสั่งหรือวันรับทราบคำสั่งหรือควรได้รับทราบคำสั่ง แล้วแต่กรณี

(๔) พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ ให้จ่ายได้ถึงวันสิ้นปี

(๕) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ให้จ่ายตาม (๑) (๒) หรือ (๓) โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ การจ่ายเงินประจำตำแหน่งประจำเดือนของข้าราชการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ให้จ่ายในวันทำการสุดท้ายของเดือน สำหรับกรณีที่ต้องเบิกเงินจากธนาคารให้จ่ายในวันทำการสุดท้ายของธนาคารในเดือนนั้น แต่ทั้งนี้กระทรวงการคลังจะกำหนดวันจ่ายเป็นอย่างอื่นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕ ข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ประจำกระทรวง ประจำทบวง ประจำกรม ประจำกอง หรือประจำจังหวัด มิให้จ่ายเงินประจำตำแหน่ง สำหรับวันที่ถูกสั่งพักราชการหรือวันที่ถูกสั่งให้ประจำกระทรวง ประจำทบวง ประจำกรม ประจำกอง หรือประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดลาป่วย ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ในปีหนึ่งไม่เกินหกสิบวันทำการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดลาเนื่องจากการคลอดบุตร ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ไม่เกินเก้าสิบวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดลาปฏิบัติงานส่วนตัว ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ในปีหนึ่งไม่เกินสี่สิบห้าวันทำการ แต่ในปีที่เริ่มรับราชการให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาได้ไม่เกินสิบห้าวันทำการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดลาพักผ่อนประจำปี ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ไม่เกินระยะเวลาที่ผู้นั้นมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดยังไม่เคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนาหรือยังไม่เคยประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หากได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือนและได้รับอนุญาตให้ลาอุปสมบทหรือลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ แล้วแต่กรณี ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ไม่เกินหกสิบวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดลาไปเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ไม่เกินหกสิบวัน แต่ถ้าพ้นระยะเวลาที่ลาดังกล่าวแล้วผู้นั้นไม่ไปรายงานตัวเพื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งภายในเจ็ดวัน ให้งดจ่ายเงินประจำตำแหน่งหลังจากนั้นไว้จนถึงวันเข้าปฏิบัติหน้าที่หลัก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งผู้ใดได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัย ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างลาสำหรับผู้นั้นได้ไม่เกินหกสิบวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ และพระราชกฤษฎีกาได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งออกตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ บัญญัติให้ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งสมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗^๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับโครงสร้างส่วนราชการให้มีขนาดเล็กกะทัดรัดตามภารกิจที่ปรับปรุงใหม่และกำหนดอัตรากำลังภายใต้จำนวนที่มีอยู่เดิม ทำให้ส่วนราชการมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นภายใต้ข้อจำกัดของการจัดโครงสร้างและการกำหนดอัตรากำลังของส่วนราชการ จำเป็นต้องมีกรมอบหมายงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดขั้นตอนการทำงาน จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งซึ่งได้รับคำสั่งหรือมอบหมายให้ไปปฏิบัติราชการในลักษณะงานเดียวกับหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในหน่วยงานอื่น ทั้งในส่วนราชการเดียวกันและต่างส่วนราชการ โดยไม่มีตำแหน่งประเภทเดียวกันรองรับ หรือได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ หรือรักษาราชการแทน หรือรักษาการในตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่างประเภทกัน มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในอัตราของตำแหน่งเดิมต่อไป แต่เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดหลักเกณฑ์ในการได้รับเงินประจำตำแหน่งไว้ไม่สอดคล้องกัน ฉะนั้น เพื่อให้หลักเกณฑ์ในการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สมควรกำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งแก่ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีลักษณะงานวิชาชีพหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหมือนหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ หรือได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ หรือรักษาราชการแทน หรือรักษาการในตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่างประเภทกัน ในอัตราของตำแหน่งเดิมต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

^๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๘๒ ก/หน้า ๑๗/๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

อ่านเมื่อวันที่ 19 ส.ค. 2553
(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๒/๒๕๔๙
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๗๗/๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๔ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

ระหว่าง { นายชินนทร์ ขาวจันทร์

ผู้ฟ้องคดี

กรมบัญชีกลาง ที่ ๑

กระทรวงการคลัง ที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๕๔/๒๕๔๗ หมายเลขแดงที่ ๘๕/๒๕๔๘ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีหมายเลขดำที่ พ. ๗/๒๕๔๕ ว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน ๗ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๑ ย้ายผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมการลงทุนภูมิภาค

/กรุงเทพมหานคร...

กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงเดินทางกลับประเทศไทยในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๑ และได้เบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงิน ๘๘๕,๐๔๖.๕๐ บาท ตามมาตรา ๗๐ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งกำหนดให้เบิกในลักษณะเหมาจ่าย ในอัตราสามเท่าของจำนวนเงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำในต่างประเทศ (พ.ช.ต.) ที่บุคคลดังกล่าวได้รับครั้งสุดท้ายก่อนเดินทางกลับประเทศไทย ต่อมา ได้มีการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวโดยพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ ซึ่งได้แก้ไขอัตราจากเดิมที่เบิกได้สามเท่าเหลือหนึ่งเท่าครึ่ง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๒ แจ้งเวียนส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อทราบและถือปฏิบัติ โดยไม่ได้แจ้งให้เรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินจากอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินในส่วนที่เบิกเกิน เป็นเงิน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท เพื่อนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๒โต้แย้งคัดค้านว่า ผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินดังกล่าวก่อนออกพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ และได้ใช้จ่ายเงินไปหมดแล้วจึงไม่มีเงินส่งคืน ถ้าจะผ่อนชำระโดยให้หักเงินเดือนก็เกรงว่าเงินเดือนที่รับอยู่จะไม่เพียงพอในการใช้จ่ายแต่ละเดือน ซึ่งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีส่งคืนเงินโดยด่วน พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าคณะกรรมการสวัสดิการด้านสงเคราะห์ข้าราชการได้มีมติให้ยืมเงินทุนสวัสดิการแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อชำระคืนเงินดังกล่าว และได้ส่งสำเนาหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ที่แจ้งให้เร่งดำเนินการเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินและการพิจารณาให้ผ่อนชำระให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่พระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้มีผลย้อนหลังไปบังคับกับการเบิกเงินของผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการไปเรียบร้อยแล้ว ให้ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว เป็นการไม่ยุติธรรมและสร้างความเดือดร้อนรวมทั้งเป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการไปอย่างสุจริตถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

/ขอให้...

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้มาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่มีผลบังคับใช้แก่ข้าราชการที่ได้ดำเนินการเบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ไปเรียบร้อยแล้วโดยสุจริตถูกต้อง ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

๒. ให้การเบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้ทำการเบิกจ่ายไปก่อนที่พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศใช้บังคับ ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยถูกต้องสุจริตตามวัตถุประสงค์ของทางราชการแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่สามารถเรียกคืนเงินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีได้

๓. ให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากเป็นพระราชกฤษฎีกาที่มีผลบังคับใช้ที่ให้โทษเป็นการย้อนหลัง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า จากผลของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลในช่วงปลายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่ำกว่าที่ประมาณการไว้มาก ประกอบกับมีผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ ของส่วนราชการต่าง ๆ ลงเป็นจำนวนมาก ทั้งนายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้มีการปฏิรูประบบการบริหารราชการในต่างประเทศ จึงได้มีการปรับลดกำลังคนปรับลดค่าใช้จ่าย และปิดสำนักงานในต่างประเทศ พร้อมทั้งได้มีคำสั่งให้ข้าราชการเดินทางกลับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่วนราชการหลายแห่งจึงขอความร่วมมือข้าราชการให้เบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ลดลงถึงหนึ่ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอแก้ไขพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ลง และเมื่อประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ๒๕๔๑ ข้าราชการจากส่วนราชการต่าง ๆ เริ่มทยอยเดินทางกลับประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้การใช้สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ตามหลักเกณฑ์ที่จะแก้ไขใหม่มีผลบังคับใช้ทันเหตุการณ์ จึงเสนอให้ร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในวันถัดจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเป็นต้นไป และเห็นควรให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งเวียน

/ให้ส่วนราชการ...

ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติตามหลักการที่แก้ไขไปพลางก่อนจนกว่าร่างพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวจะประกาศใช้ ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ อนุมัติหลักการ ร่างพระราชกฤษฎีกาตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาพิจารณา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเชิญผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วม ประชุมชี้แจงเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ โดยผู้แทนหน่วยงานชี้แจงว่า ตามข้อเท็จจริง ข้าราชการส่วนใหญ่ได้รับคำสั่งให้เดินทางตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ๒๕๔๑ แต่เนื่องจากในขณะนั้นหน่วยงานมีเงินงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจ่ายในอัตราสามเท่า ของเงิน พ.ช.ด. จึงขอความร่วมมือข้าราชการให้เบิกค่าใช้จ่ายในอัตราหนึ่งเท่าครึ่ง โดยให้ ข้าราชการลงลายมือชื่อในหนังสือยินยอมไว้เป็นหลักฐาน และเห็นควรให้พระราชกฤษฎีกา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ข้าราชการ ส่วนใหญ่ได้รับในอัตราที่ลดลงดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา อีกครั้งหนึ่งว่า ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ข้าราชการส่วนใหญ่ประมาณ ๒๐๐ คน ได้เดินทางกลับ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ๒๕๔๑ และได้เบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ ในอัตราที่ลดลงแล้ว ส่วนข้าราชการที่เบิกค่าใช้จ่ายเกินกว่ากึ่งหนึ่งของอัตราเดิม ซึ่งมีอยู่ ประมาณ ๒๒ คน ได้ขอให้นำเงินส่วนที่เบิกเกินส่งคืนคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดินแล้ว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้พิจารณาผ่อนผันการชำระหนี้ของ ข้าราชการทั้ง ๒๒ ราย และเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาที่สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีได้เบิกจ่ายเงินโดยถูกต้องและ ไม่ทราบว่าจะมีการปรับลด จึงเชื่อโดยสุจริตว่าเงินที่เบิกมานั้น ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิโดยสมบูรณ์ จึงได้นำไปใช้จ่ายจนหมดสิ้นก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีมาตรการให้ผ่อนชำระได้ก็มิได้เป็นการแก้ปัญห เพราะเป็นการสร้างภาระหนี้สิน ถ้าผู้ฟ้องคดีทราบมาก่อนว่าจะต้องส่งคืนเงินก็จะไม่ใช้จ่ายเงินจำนวนนี้ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดี ได้ตรวจสอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้จะมีการเบิกค่าใช้จ่าย ในการย้ายถิ่นที่อยู่ตามอัตราเดิมก่อนที่พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศใช้บังคับ ก็ยังมีงบประมาณเหลือจ่าย และคำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่อนุมัติค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ให้แก่ผู้ฟ้องคดีออกมาก่อนพระราชกฤษฎีกา ฉบับดังกล่าวใช้บังคับ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบแล้ว ดังนั้น การเพิกถอนคำสั่ง

/ทางปกครอง...

ทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องคืนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมทำนองเดียวกับคำให้การ โดยมีความเพิ่มเติมว่า พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ตราขึ้นโดยถูกต้องตามกระบวนการนิติบัญญัติทุกประการ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องคืนเงินส่วนที่เบิกเกิน จึงเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ขอไม่คืนเงินดังกล่าว จึงไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการที่ส่งคืนเงินครบจำนวนแล้วหรือที่อยู่ระหว่างการผ่อนชำระ ทั้งอาจส่งผลให้ข้าราชการที่ได้รับเงินกึ่งหนึ่งเรียกร้องส่วนที่ยังขาดอยู่ ซึ่งจะเป็นภาระแก่งบประมาณเป็นอย่างมาก

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินโดยถูกต้อง และเป็นเงินที่เบิกจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิใช่เป็นเงินสำรองจ่ายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเชื่อโดยสุจริตว่าเป็นเงินของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงนำไปใช้จ่ายไปจนหมด รวมทั้งนำไปสมทบกับเงินออมของผู้ฟ้องคดีซื้อรถยนต์เพื่อใช้ส่วนตัวเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๑ เป็นเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท และจะเดือดร้อนอย่างมากหากต้องหาเงินมาส่งคืน

ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นควรให้แยกคดีนี้เป็น ๒ ข้อหา คือ ข้อหาที่หนึ่ง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อหาที่สอง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งให้คืนเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ ที่ผู้ฟ้องคดีเบิกเกินอัตราตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งตามนัยข้อ ๘๐ ประกอบกับข้อ ๘๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แยกข้อหาที่สองออกเป็นอีกคดีหนึ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ฟ. ๑๖/๒๕๔๕ และให้ส่งคำฟ้องดังกล่าวมายังศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) เพื่อพิจารณาตามข้อ ๘๘ แห่งระเบียบดังกล่าว

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมว่า หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ส่งสำเนาหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ที่แจ้งให้เร่งรัดเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินเพื่อนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้แจ้งกับฝ่ายคลังของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ด้วยวาจาว่าได้เคยมีหนังสือแจ้งคัดค้าน และได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อฝ่ายการคลังทราบก็ไม่ได้แจ้งเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินอีก โดยจะรอผลการตัดสินของศาลปกครอง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรียกคืนเงินจากผู้ฟ้องคดีถือเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับประโยชน์จากคำสั่งดังกล่าวเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้วยการทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๑ ย้ายผู้ฟ้องคดีจากสำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น มาปฏิบัติหน้าที่ที่กองส่งเสริมการลงทุนภูมิภาค กรุงเทพมหานคร และเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ส่งจ่ายเช็คธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๘๘๕,๐๔๖.๕๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่อัตราสามเท่าของเงิน พ.ช.ด. ตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบและปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตรวจสอบแล้วพบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีข้าราชการกลับจากราชการประจำในต่างประเทศและเบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่เกินสิทธิ จึงแจ้งให้คืนเงินในส่วนที่รับเกินไปและได้ส่งคืนแล้ว ส่วนผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ แจ้งว่าไม่สามารถคืนเงินจำนวนดังกล่าวได้เนื่องจากได้นำไปใช้จ่ายจนหมดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเตือนให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เร่งดำเนินการเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบอีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และแจ้งด้วยว่าคณะกรรมการสวัสดิการด้านสงเคราะห์ข้าราชการได้อนุมัติให้ข้าราชการที่เดือดร้อนสามารถยืมเงินทุนสวัสดิการแบบปลอดดอกเบี้ย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรียกคืนเงินจึงเป็นการปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว มิใช่เป็นการใช้ดุลพินิจในการ

/ปฏิบัติหน้าที่...

ปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นการกลั่นแกล้งหรือกระทำการใดให้ผู้อื่นเสียหาย แต่เป็นการปฏิบัติราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมทำนองเดียวกับคำให้การที่ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุด โดยมีความเพิ่มเติมว่า การที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินที่ได้รับไปซื้อรถยนต์ส่วนตัวนั้นเป็นการใช้จ่ายไม่สมเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้เดินทางในการขนย้ายเครื่องเรือน เครื่องใช้ประจำบ้าน หรือจัดซื้อใหม่ การซื้อรถยนต์เป็นการกระทำโดยส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีเอง และหากผู้ฟ้องคดีจะต้องคืนเงินส่วนที่เบิกเกินก็ไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนแต่ประการใด เนื่องจากทางราชการได้มีมาตรการในการบรรเทาความเดือดร้อนแล้ว โดยการพิจารณาอนุญาตให้ผู้รับเงินเกินไปสามารถผ่อนชำระเงินคืนกับทางราชการได้

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะต้องทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเพิกถอนคำสั่งจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีเท่ากับจำนวนที่เรียกคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตว่าเงินดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดี และได้ใช้จ่ายไปหมดสิ้นก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะทราบว่ามีการปรับลดค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ ทั้งในขณะที่ผู้ฟ้องคดีขอเบิกค่าใช้จ่าย หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบแล้วว่าจะมีการปรับลดภายหลัง ก็ควรคัดค้านการขอเบิกจ่ายตามฎีกาเงินงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกับตามพระราชกฤษฎีกาให้เบิกจ่ายในลักษณะเหมาจ่าย ซึ่งหมายถึงผู้ฟ้องคดีจะนำเงินไปใช้จ่ายอย่างไรก็ได้

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๘ เร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินภายในกำหนด ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือนฉบับนี้ มิฉะนั้นจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่าไม่ขอคืนเงินดังกล่าวจนกว่าคดีที่ฟ้องต่อศาลปกครองจะถึงที่สุด จึงขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยุติการเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินในระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงิน หากศาลเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีอำนาจสั่งให้

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ และผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่า หากคำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายยากแก่การเยียวยาแก้ไข ในภายหลังอย่างไร อีกทั้งการคืนเงินให้แก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีสามารถผ่อนชำระได้ ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วยแล้ว เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่สมควรมีคำสั่ง ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยุติการเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดี คืนเงินตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๗๐ (๔) แห่งพระราช กฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔ (ที่ถูกต้อง พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖) กำหนดให้ข้าราชการผู้เดินทางจากต่างประเทศที่มีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่กลับประเทศไทย ให้เบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ในลักษณะเหมาจ่ายได้ในอัตราสามเท่าของจำนวน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ช.ต.) ที่บุคคลดังกล่าวได้รับครั้งสุดท้ายก่อนเดินทางกลับประเทศไทย ต่อมา พระราชกฤษฎีกา ฉบับดังกล่าวได้ถูกแก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ บัญญัติให้เบิกค่าใช้จ่ายได้ในอัตราที่ลดลง เหลือเพียงหนึ่งเท่าครึ่ง ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าใช้จ่าย ในอัตราสามเท่าของเงิน พ.ช.ต. ดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็น ผู้ได้รับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้จากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่อนุมัติให้เบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าว ซึ่งการที่จะเพิกถอนคำสั่งฉบับนี้จะต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริง ไม่ปรากฏว่า ในการยื่นเรื่องขอเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือ ให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย หรือให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ในสาระสำคัญ หรือผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดี เบิกเงิน หรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ทั้งผู้ฟ้องคดี

/ก็ได้ชี้แจง...

ก็ได้ชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า ได้ใช้จ่ายเงินที่เบิกมาเป็นค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ไปหมดสิ้นแล้ว ก่อนที่จะได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวไม่มีเงินเหลือที่จะนำมาชำระคืนได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ไม่ได้โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้จ่ายเงินจำนวนดังกล่าวไปจนหมดสิ้นแล้ว ไม่มีลาภมิควรได้ที่ผู้ฟ้องคดีต้องส่งคืน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งเรียกเงินคืนจากผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท ดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนี้เพียงแต่ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรียกเงินค่าใช้จ่ายส่วนที่เบิกเกินสิทธิคืนจากผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ซึ่งหนังสือแจ้งดังกล่าวยังไม่เป็นคำสั่งทางปกครองที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่เรียกเงินคืนจากผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท และให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อุทธรณ์ว่า เมื่อศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ในอัตราสามเท่าของเงิน พ.ช.ต. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินในส่วนที่เบิกเกินจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่จะต้องคืนเงินดังกล่าวเช่นเดียวกับข้าราชการรายอื่น และผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงหลักฐานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้จ่ายเงินส่วนที่เบิกเกินอันเป็นลาภมิควรได้ไปหมดสิ้นโดยสุจริต และไม่รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งอนุมัติให้เบิกเงิน เพราะเมื่อพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีให้คืนเงิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยอมรับว่าทราบเรื่องดังกล่าวแล้ว แต่ยังอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเรื่องตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ที่เร่งรัดให้เรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินเพื่อนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีทราบอยู่แล้วว่าเงินในส่วนที่เบิกเกินจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท เป็นลาภมิควรได้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แจ้งด้วยว่า ผู้ฟ้องคดีสามารถยืมเงินทุนสวัสดิการแบบปลอดดอกเบี้ยได้เป็นกรณีพิเศษเพื่อส่งเงินคืนคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ก็ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรมแก่สังคมโดยรวมและเพื่อช่วยผ่อนคลาปัญหา

/ทางด้าน...

ทางด้านเศรษฐกิจการเงินของประเทศ ในขณะเดียวกันก็ได้หาทางบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีและข้าราชการรายอื่นที่ยังมิได้คืนเงินดังกล่าว หาใช่เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ หรือผู้ฟ้องคดีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ ซึ่งทั้งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่างอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่จะต้องคืนเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ที่ได้รับไปแล้ว ทั้งไม่มีความชอบธรรมที่จะครอบครองเงินจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท ไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นยกฟ้องผู้ฟ้องคดีและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการอนุมัติเบิกจ่ายในฎีกาเงินงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามระเบียบกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในขณะเบิกจ่าย จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ตามคำสั่งดังกล่าวมีความเชื่อโดยสุจริตตามคำสั่งการจ่ายเงินดังกล่าวจึงได้นำเงินไปซื้อรถยนต์จนหมดสิ้นแล้ว ก่อนมีการแก้ไขกฎหมายที่มีผลทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งการจ่ายเงินให้ลดลงกึ่งหนึ่ง การให้จ่ายเงินลดลงกึ่งหนึ่งโดยเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินจากผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นการสร้างความเดือดร้อนเสียหายและสร้างภาระหนี้สินให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน ๗ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๑ ย้ายผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมการลงทุน ภูมิภาค กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงเดินทางกลับประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๑ และได้เบิกค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในลักษณะเหมาจ่ายในอัตราสามเท่าของจำนวนเงินเพิ่มพิเศษสำหรับ

/ข้าราชการ...

ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ช.ต.) ที่บุคคลดังกล่าวได้รับ ครั่งสุดท้ายก่อนเดินทางกลับประเทศไทย ตามมาตรา ๗๐ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นเงิน ๘๘๕,๐๔๖.๕๐ บาท ต่อมา ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป โดยแก้ไขอัตราการเบิกจากเดิมในอัตราสามเท่าเหลือหนึ่งเท่าครึ่ง ของจำนวนเงิน พ.ช.ต. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๒ แจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบและถือปฏิบัติ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท ที่เบิกเกินอัตรา ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อส่งคืนคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ คัดค้านว่า ผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินก่อนวันตราพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ และได้ใช้จ่ายเงินหมดแล้ว จึงไม่คืนเงินจำนวนดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงิน และได้ส่งสำเนาหนังสือลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เร่งดำเนินการเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกเกินและการพิจารณาให้ผ่อนชำระให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการเรียกคืนเงินจากผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีฟ้องต่อ ศาลปกครอง

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ ในส่วนที่เบิกเกินจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท เพื่อนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน นั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน ๗ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติหน้าที่ประจำ สำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๑ ย้ายผู้ฟ้องคดี มาปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมการลงทุนภูมิภาค กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงเดินทางกลับประเทศไทยในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๑

/และได้...

และได้เบิกเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงิน ๘๘๕,๐๔๖.๕๐ บาท ตามมาตรา ๗๐ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งกำหนดให้เบิกจ่ายได้ในลักษณะเหมาจ่ายในอัตราสามเท่าของจำนวนเงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ช.ต.) ที่บุคคลดังกล่าวได้รับครั้งสุดท้ายก่อนเดินทางกลับประเทศไทย ต่อมา ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป โดยแก้ไขอัตราจากเดิมที่เบิกได้สามเท่าเหลือหนึ่งเท่าครึ่งของจำนวนเงิน พ.ช.ต. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินในส่วนที่เบิกเกินเป็นเงิน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท เพื่อส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไปนั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ในส่วนที่ได้รับเกินที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้สิทธิเรียกเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกินสิทธิอันมีลักษณะเป็นลาภมิควรได้ ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ในส่วนที่เบิกเกิน จึงเป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ชำระเงินเท่านั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่มีหรือยังไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินจากผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่คืนเงินดังกล่าวตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทวงถาม โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ทวงถามเงินจากผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และเป็นเรื่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องเงินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีโดยการฟ้องขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินต่อไป กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย

/อันเกี่ยว...

อันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าว
ในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษา
หรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๘๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดี
ไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวแล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีก เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดี
เปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓
ที่เรียกเงินคืนจากผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๔๒,๕๒๓.๒๕ บาท นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้องของผู้ฟ้องคดี
สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

นายดำริ วัฒนสิงห์

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายชาญชัย แสงศักดิ์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์

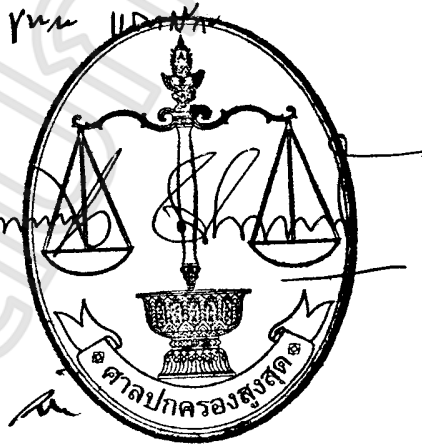
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวิษณุ วรรณุญ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๐.๘๓๖

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายประวิทย์ เอื้อนรินทร์

/มีบันทึกที่ประธานศาลปกครองสูงสุด

กรณีตุลาการศาลปกครองมีเหตุจำเป็น

ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๒/๒๕๕๙ หมายเลขแดงที่
อ. ๒๙๗/๒๕๕๒ ได้ทำคำพิพากษาโดย นายดำริ วัฒนสิงห์ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
ซึ่งร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ และได้ลงลายมือชื่อไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่เนื่องจาก
นายดำริ วัฒนสิงห์ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๑
วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒
ก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

(นายอัษฎราทร จุฬารัตน)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๑๑/๒๕๔๙
คดีหมายเลขแดงที่ ค.๒๖๒ /๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๗ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ระหว่าง { นายอนันต์ มะมิง ที่ ๑ ผู้ฟ้องคดี
นายอนันต์ สาและ ที่ ๒
นายกุแข็ง ยาวอหะซัน ที่ ๓
นายกูอาเซ็ม กุจินามิง ที่ ๔
นายสมรรถ วาหลง ที่ ๕
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ที่ ๑
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ที่ ๑๕ ที่ ๒ } ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๑๑/๒๕๔๖
หมายเลขแดงที่ ๓๓/๒๕๔๙ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองสงขลา)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าฟ้องและเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นสมาชิก
สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสตามบทเฉพาะกาลแห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ แจ้งผู้ว่าราชการ

/จังหวัดทุกจังหวัดว่า...

จังหวัดทุกจังหวัดว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องจัดให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมสภาพร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยให้เลือกประธานสภาและรองประธานสภาขึ้นก่อน เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการประชุมเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อไป ในส่วนของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเลือกเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หลังจากนั้น จังหวัดนครราชสีมาได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า กระทรวงมหาดไทยได้หารือแนวทางปฏิบัติในการเลือกประธานสภา รองประธานสภา และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ ๔๗๑๘ - ๔๗๑๙/๒๕๔๑ ว่า ประธานสภาและรองประธานสภาจังหวัดที่ได้รับการเลือกจากสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ ยังคงเป็นประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ประกาศเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยมีระเบียบวาระการประชุมเกี่ยวกับการเลือกประธานสภาชั่วคราว การเลือกประธานสภา และรองประธานสภา จึงไม่ชอบ และการดำเนินการประชุมทั้งสองวันดังกล่าว ประธานสภาจังหวัดบุรีรัมย์ไม่ได้ดำเนินการประชุมทั้งที่อยู่ที่ประชุม การประชุมทั้งสองวันจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยังผลให้ผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าตำแหน่งใดในการประชุมครั้งนั้นจึงไม่ชอบไปด้วย นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวมีผลผูกพันเฉพาะการประชุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ แต่การที่ได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาวางแนวทางการวินิจฉัยในเรื่องนี้ไว้ย่อมมีผลทำให้เป็นบรรทัดฐานที่หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องตระหนักว่า ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกันกับคำพิพากษานี้และมีการฟ้องร้องต่อศาล ผลของคำพิพากษาอาจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แม้ว่าในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อนที่จะมีคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ที่ได้กระทำไปโดยสุจริต และยังมีได้มีการวินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบของ

/การดำรงตำแหน่ง...

การดำรงตำแหน่ง จะต้องถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่หลังจาก
ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ อาจมีผลทำให้ไม่อาจกล่าวอ้างถึงหลักการปฏิบัติหน้าที่
โดยสุจริตอีกต่อไป จังหวัดนราธิวาสจึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง
ว่าการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ดำเนินการไปโดยสอดคล้อง
กับคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวหรือไม่ และให้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการปฏิบัติให้สอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลฎีกา และคำแนะนำ
ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ นายอับดุลเลาะ หะยียามา ซึ่งเป็นประธานสภา
จังหวัดนราธิวาสตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘
ได้มีหนังสือเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อเลือกนายกองค์การบริหารส่วน
จังหวัดชั้นใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ฟ้องนายอับดุลเลาะต่อศาลจังหวัดนราธิวาสในวันที่
๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ ว่า นายอับดุลเลาะไม่ได้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส
จึงไม่มีอำนาจเรียกประชุมสภาโดยชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนหนังสือ
เรียกประชุมลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานสภาองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่นายอับดุลเลาะฟ้องแย้ง โดยขอให้ศาลพิพากษา
เพิกถอนมติที่ประชุมสภาเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑
เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่ชอบ ซึ่งศาลจังหวัดนราธิวาสได้มีคำพิพากษา
ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๐๑๐/๒๕๔๑ หมายเลขแดงที่ ๑๑๐/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่า
การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ซึ่งมีมติเลือก
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสไม่ชอบด้วยกฎหมาย
จึงให้เพิกถอนมติที่ประชุมสภาในวันดังกล่าว อันเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าพ้นจากตำแหน่ง
ตั้งแต่วันที่ศาลจังหวัดนราธิวาสมีคำพิพากษา หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ
ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๖๗ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๖๘ ลงวันที่
๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๗๐ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นธ
๕๑๐๐๔/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๗๑ ลงวันที่
๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามลำดับว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เรียกคืนเงินเดือน
ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า

/ซึ่งผู้ว่าราชการ...

ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสได้วินิจฉัยแล้วให้เรียกคืนเงินที่ไม่มีสิทธิได้รับตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คืบเงินจำนวน ๓๐,๔๓๗.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คืบเงินจำนวน ๑๓,๙๗๐.๖๗ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ คืบเงินจำนวน ๘๑,๑๘๙.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ คืบเงินจำนวน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ คืบเงินจำนวน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท ภายในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายังไม่ได้ไปรับสภาพหนี้ และชำระเงินคืนตามกำหนด จึงให้ไปดำเนินการภายในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ได้มาดำเนินการแต่อย่างใด จึงให้มาพบภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องนี้ ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาดำเนินการฟ้องร้องต่อศาล หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ดพ ๐๐๓๓ สข/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการประชุมครั้งที่ ๔๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีความเห็นเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ที่ให้เรียกเงินคืนตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึง วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ จากประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาฯ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกฯ รวม ๖ คน ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าด้วย รวมเป็นเงิน ๑๘๓,๐๘๓.๓๖ บาท ต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาสดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลจังหวัดนราธิวาส เพื่อเรียกเงินดังกล่าวคืน จึงให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าชำระเงินคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือมิฉะนั้นจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งโดยชอบและถูกต้องตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ จึงเชื่อโดยสุจริตว่า ได้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการโดยชอบตลอดมาจนถึงวันที่ศาลจังหวัดนราธิวาสมีคำพิพากษาในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ประกอบกับคำพิพากษาของศาลฎีกากรณีจังหวัดบุรีรัมย์ที่จังหวัดนราธิวาสแจ้งมายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ มีผลบังคับใช้เฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ไม่มีผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

/ขอให้ศาล...

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

๒. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ตผ ๐๐๓๓ สข/ ๒๔๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การยืนยันข้อเท็จจริงการเบิกจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสและคณะ โดยไม่มีสิทธิ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า จากการตรวจสอบงบการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓ ปรากฏว่า มีการเบิกจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการให้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และคณะ รวม ๖ คน ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าด้วย โดยไม่มีสิทธิเบิกในช่วงระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑,๐๔๘,๕๓๘.๑๓ บาท จึงให้เรียกเงินจำนวนดังกล่าวจากบุคคลทั้งหกส่งคืนคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส โดยด่วน ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๑๘ - ๔๗๑๙/๒๕๔๑ กรณีจังหวัดบุรีรัมย์ และคำพิพากษาศาลจังหวัดนราธิวาสคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๐/๒๕๔๒ ที่พิพากษาว่า การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ไม่ชอบ และให้เพิกถอนมติที่ประชุมสภาในวันดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่าไม่เห็นด้วยกับ ข้อเท็จจริงดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยืนยันตามข้อเท็จจริงเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสวินิจฉัยตามข้อ ๙๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสได้วินิจฉัย ให้เรียกเงินคืนตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑๘๓,๐๘๓.๓๖ บาท โดยถือปฏิบัติตามแนวทางหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๓.๑/๔๓๗๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ ที่มีความเห็นว่า ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะ รวม ๖ คน ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าด้วย ได้รับเลือกตั้ง โดยถูกต้องตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยและพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

/พ.ศ. ๒๕๔๐...

พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตามพระราชกฤษฎีกาเงินเดือนและค่าตอบแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ว่าไม่ชอบตามคำพิพากษาของศาลฎีกา คำพิพากษาของศาลจังหวัดนครราชสีมาและตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป จนถึงวันก่อนศาลจังหวัดนครราชสีมามีคำพิพากษาซึ่งได้แก่ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ อันเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่มีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ จึงให้เรียกเงินคืนคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ทำคำให้การตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคัดค้านคำให้การว่า การที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่าการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ไม่ชอบและให้เพิกถอนมติที่ประชุมนั้น แสดงให้เห็นว่าการประชุมในวันดังกล่าวเป็นการประชุมโดยชอบตลอดมาจนถึงวันที่ศาลจังหวัดนครราชสีมามีคำพิพากษา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ารับเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติโดยชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิเรียกคืนเงินแต่อย่างใด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ชอบและไม่เป็นธรรม

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมโดยมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำรงตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายพึงจะปรากฏขึ้นเมื่อศาลจังหวัดนครราชสีมามีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ จึงต้องถือว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายังคงดำรงตำแหน่งที่ได้มีการลงมติในวันประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยมติดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

/ทางปกครอง...

ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลง โดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ในระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ จนถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงยังคงดำรงตำแหน่งต่าง ๆ อยู่ในช่วงเวลานั้นตามมติของที่ประชุมสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่ง ทางปกครองเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ โดยไม่มีสิทธิ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าขอให้เพิกถอน หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ตผ ๐๐๓๓ สข/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การยืนยันข้อเท็จจริงการเบิกจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส และคณะ โดยไม่มีสิทธิ นั้น เห็นว่า อำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้อง กับคดีนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเพียงการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วและแจ้งผลการตรวจสอบให้หน่วยงาน ผู้รับตรวจทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนต่อไปเท่านั้น มิได้มีผล บังคับเด็ดขาดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือได้ว่าหนังสือ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ ตามหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๖๗ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๖๘ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๗๐ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๗๑ และ ที่ นธ ๕๑๐๐๔/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นบทบัญญัติที่ว่า คำสั่งทางปกครองเริ่มมีผลและสิ้นผลเมื่อใด เท่านั้น ส่วนในเรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองและผลภายหลังการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองจะต้องเป็นไปตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อปรากฏว่า

/จังหวัดนราธิวาส...

จังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๔๗๑๘ - ๔๗๑๙/๒๕๔๑ ที่พิพากษาว่าการเลือกประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ไม่ชอบด้วยกฎหมายยังผลให้ผู้ที่ได้รับเลือกในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าตำแหน่งใดในการประชุมครั้งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ซึ่งขณะนั้นผู้ฟ้องคดีทั้งห้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ อยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสและรู้ดีว่าการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นไปในลักษณะเดียวกับกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงต้องรู้ว่าการเข้าสู่ตำแหน่งของตนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายนับแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ดังกล่าวดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายังคงรับเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการนับแต่วันดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่จะอ้างความสุจริตไม่ได้ ตามมาตรา ๕๑ วรรคสาม (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงต้องคืนเงินที่ได้รับไปดังกล่าวเต็มจำนวน ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินจึงชอบด้วยกฎหมายขอศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าแก้อุทธรณ์ว่า ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่เป็นการเพิกถอนที่มีผลย้อนหลัง คำพิพากษาของศาลจังหวัดนราธิวาสมีผลนับแต่วันที่ศาลจังหวัดนราธิวาสมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสตามบทเฉพาะกาลแห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัด

/พร้อมกันทั่ว...

พร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพื่อเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับ
ผลการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสในวันดังกล่าวปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑
ได้รับเลือกเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเลือกเป็น
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเลือกเป็นนายกองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕
เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อมา จังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือลงวันที่
๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า กระทรวงมหาดไทยได้หารือแนวทางปฏิบัติ
ในการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาการณีสาลฎีกา
ได้มีคำพิพากษาที่ ๔๗๑๘ - ๔๗๑๘/๒๕๕๑ ว่า การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์
ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยังผลให้
ผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าตำแหน่งใดในการประชุมครั้งนั้นไม่ชอบไปด้วย
นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวมีผลผูกพันเฉพาะ
การประชุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ แต่การที่ได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกา
วางแนวทางการวินิจฉัยในเรื่องนี้ไว้ย่อมมีผลทำให้เป็นบรรทัดฐานที่หน่วยงานที่
รับผิดชอบต้องตระหนักว่า ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกันกับคำพิพากษานี้
และมีการฟ้องร้องต่อศาล ผลคำพิพากษาอาจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แม้ว่าในส่วนของ
การปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลฎีกา
ฉบับนี้ที่ได้กระทำไปโดยสุจริต และยังมีได้มีการวินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบของการดำรงตำแหน่ง
จะต้องถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่หลังจากได้มีคำพิพากษาของ
ศาลฎีกาฉบับนี้ อาจมีผลทำให้ไม่อาจกล่าวอ้างถึงหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตอีกต่อไป
จังหวัดนราธิวาสจึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าการเลือกประธานสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการไปโดยสอดคล้อง
กับคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวหรือไม่ และให้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการปฏิบัติให้สอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลฎีกาและคำแนะนำ

/ของคณะกรรมการ...

ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่อมานายอับดุลเลาะ หะยียามา ประธานสภาจังหวัดนราธิวาส ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้มีหนังสือเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ เพื่อเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสขึ้นใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงยื่นฟ้องนายอับดุลเลาะ ต่อศาลจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๑ และนายอับดุลเลาะได้ฟ้องแย้ง ซึ่งศาลจังหวัดนราธิวาสได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๐/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยไม่ชอบ และให้เพิกถอนมติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงพ้นจากตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสตั้งแต่วันที่ศาลจังหวัดนราธิวาส มีคำพิพากษา หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทักท้วง การเบิกจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการให้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะ รวม ๖ คน ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าด้วยว่าไม่มีสิทธิเบิกในช่วงระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑,๐๔๘,๕๓๘.๑๓ บาท โดยให้บุคคลดังกล่าวส่งเงินคืนคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสโดยด่วน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชี้แจงว่าไม่เห็นด้วยกับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันตามข้อทักท้วงเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอ เรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสวินิจฉัย ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสได้วินิจฉัย ให้เรียกคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑๘๓,๐๘๓.๓๖ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๖๗ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๖๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๐ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๑ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามลำดับ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คืนเงิน ๓๐,๔๓๗.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงิน ๑๓,๙๗๐.๖๗ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงิน ๘๑,๑๘๙.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ คืนเงิน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ คืนเงิน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท ภายในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่

/๒๑ ตุลาคม...

๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายังไม่ได้ไปรับสภาพหนี้และชำระคืนตามกำหนด จึงให้ไปดำเนินการภายในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไปพบภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการเรียกเงินคืน ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาดำเนินการฟ้องร้องทางศาลต่อไป หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้มีหนังสือ ที่ ดผ ๐๐๓๓ สข/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการประชุมครั้งที่ ๔๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีความเห็นเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ซึ่งต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาสดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลจังหวัดนราธิวาสเพื่อเรียกเงินดังกล่าวคืน จึงให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าชำระเงินจำนวนดังกล่าวคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือมิฉะนั้นจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการและขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ ดผ ๐๐๓๓ สข/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสตามบทเฉพาะกาลแห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ เพื่อเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผลการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสในวันดังกล่าวปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเลือกเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕

/เป็นรองนายก...

เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อมาจังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า กระทรวงมหาดไทยได้หารือแนวทางปฏิบัติในการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ ๔๗๑๘ - ๔๗๑๙/๒๕๔๑ ว่า การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยังผลให้ผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าตำแหน่งใดในการประชุมครั้งนั้นไม่ชอบไปด้วย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าว มีผลผูกพันเฉพาะการประชุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ แต่ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกันกับคำพิพากษานี้และมีการฟ้องร้องต่อศาล ผลของคำพิพากษาอาจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แม้การปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาฉบับนี้ ได้กระทำไปโดยสุจริต แต่หลังจากได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาฉบับนี้ อาจมีผลทำให้ไม่อาจกล่าวอ้างหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตอีกต่อไป หลังจากนั้น ศาลจังหวัดนราธิวาสได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๐/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยไม่ชอบ และให้เพิกถอนมติที่ประชุมสภาในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงพ้นจากตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสตั้งแต่วันที่ศาลจังหวัดนราธิวาสมีคำพิพากษา ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เรียกคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่ได้รับไปโดยไม่สิทธิของประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะ รวม ๖ คน ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าด้วยในช่วงระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑,๐๔๘,๕๓๘.๑๓ บาท คืนคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสวินิจฉัยให้เรียกคืนตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงิน ๑๘๓,๐๘๓.๓๖ บาท ซึ่งต่อมาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีความเห็นเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๖๗ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๖๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๐

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ หนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐๔/๑๑๗๑ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามลำดับ ให้ไปชำระเงินคืนโดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คืนเงิน ๓๐,๔๓๗.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงิน ๑๓,๙๗๐.๖๗ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงิน ๘๑,๑๘๙.๓๔ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ คืนเงิน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ คืนเงิน ๒๗,๘๐๒.๖๗ บาท ภายในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือติดตามทวงถามอีกหลายครั้ง นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า คืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับเกินสิทธิ อันมีลักษณะเป็นลามิควรได้ ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า คืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ จึงเป็นเพียงหนังสือ ทวงถามให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าชำระเงินเท่านั้น หากผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีหรือยังไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินจากตน ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่คืนเงินดังกล่าว ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทวงถาม โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ทวงถามเงินจากตนแต่อย่างใด และเป็นเรื่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องเงินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยการฟ้องขอให้ศาลที่มี เขตอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินต่อไป กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุด

/ก็มีอำนาจ...

ก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ตามข้อ ๘๒ ประกอบกับ ข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวินิจฉัยแล้วพบว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีก เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการดังกล่าว นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษาแก่นายกฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

นายดำริ วัฒนสิงห์

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายชาญชัย แสวงศักดิ์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรพจน์ วิศวพิชญ์

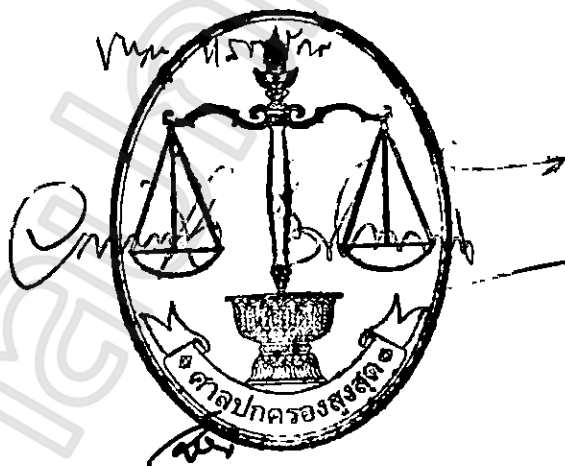
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวิษณุ วรรณ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรารุณ ศิริยุทธ์วัฒนา

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๑ ๘๖

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสมศักดิ์ ดันตเลขา

/มีบันทึกที่ประธานศาลปกครองสูงสุด

กรณีตุลาการศาลปกครองมีเหตุจำเป็น

ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๑๑/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่
อ. ๒๖๒/๒๕๕๒ ได้ทำคำพิพากษาโดย นายดำริ วัฒนสิงห์ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
ซึ่งร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ และได้ลงลายมือชื่อไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่เนื่องจาก
นายดำริ วัฒนสิงห์ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๑
วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒
ก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

(นายอัษฎาธร จุฬารัตน)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

(୨. ୧୧)

คำร้องที่ ๖๖/๒๕๖๐

คำสั่งที่ ๒๒๒ /๒๕๖๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระหว่าง { เทศบาลตำบลวังกรด
 { ว่าที่ร้อยโท ศิริวัฒน์

ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๙๑/๒๕๕๙
หมายเลขแดงที่ ๒๕๔/๒๕๕๙ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองพิษณุโลก)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ จังหวัด นครสวรรค์ ได้ตรวจสอบงบการเงินของผู้ฟ้องคดีในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ แล้วพบว่า มีการจ่ายขาดเงินสะสมเพื่อเป็นเงิน ประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒

/ตามคำสั่ง...

ตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ คำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี และผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งรายอื่น โดยนํารายจ่ายปีงบประมาณก่อนมาเบิกจ่าย ในปีปัจจุบัน ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยมีข้อเสนอแนะให้ทำการสอบ ข้อเท็จจริงผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้นําส่งเงินที่เบิกจ่ายไม่ถูกต้องจำนวน ๓,๕๕๐,๒๒๑.๒๑ บาท ส่งคืนคลังของผู้ฟ้องคดีต่อไป หลังจากนั้น สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดพิจิตรได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งยืนยันข้อทักท้วงการตรวจสอบกรณีดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี ทราบอีกครั้ง ต่อมา นายอำเภอเมืองพิจิตรได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ฟ้องคดี เพื่อติดตามผลและเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการในกรณีดังกล่าวโดยเร็ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ ๑๘๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามข้อเสนอแนะของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดพิจิตร เพื่อพิจารณาและ ดำเนินการให้ผู้รับผิดชอบนำเงินที่เบิกจ่ายโดยไม่ชอบส่งคืนคลังของผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีความเห็นเสนอให้ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ที่จ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เสีย เพื่อดำเนินการ ติดตามให้ผู้รับเงินไปโดยไม่ชอบตามข้อเสนอแนะของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดพิจิตร ได้มีข้อทักท้วงไว้ คืนคลังผู้ฟ้องคดีต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมกับให้ผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งส่งเงินคืนคลังของ ผู้ฟ้องคดีต่อไป ทั้งนี้ ปรากฏชื่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งยังคงค้างการส่งเงินที่ได้รับไป เป็นจำนวนเงิน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

/แจ้งให้...

แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินจำนวนดังกล่าวส่งคืนผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ พร้อมกับแจ้งคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งคืนเงินที่ค้างชำระจำนวน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ อันเป็นวันผิดนัดจนถึงวันที่ชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วน ตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และหนังสือของผู้ฟ้องคดี ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ แต่โดยที่คำสั่งและหนังสือของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เรียกเงินคืนดังกล่าวมิได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใดจึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การเรียกให้คืนเงินในคดีนี้จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ตามปกติทั่วไป และเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปนั้นเป็นเงินที่ได้รับไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้ผู้ฟ้องคดีเสียเปรียบ อันมีลักษณะเป็นเพียงลามิควรรได้ ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาจเรียกคืนได้เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ จึงมิใช่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และมีใช้การกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ยังค้างชำระจำนวน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ

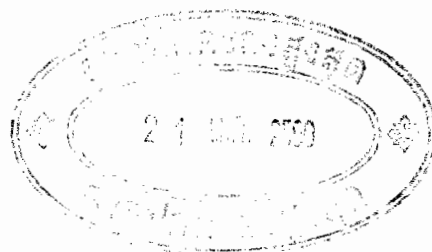

/วิธีพิจารณา...

วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กับคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธินั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ยังไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงตามกฎหมาย เนื่องจากการได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ของผู้ถูกฟ้องคดีและผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งรายอื่น เดิมทีนับว่าเป็นการได้รับไปโดยชอบและมีสิทธิที่จะได้รับตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หากแต่เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีนำรายจ่ายจากเงินงบประมาณปีก่อนมาเบิกจ่ายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีในปีงบประมาณที่ออกคำสั่งรับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ซึ่งเคยปฏิบัติที่แต่เดิมถือว่าสามารถกระทำได้ กลายเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงินการเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ตามความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภายหลังเมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ จังหวัดนครสวรรค์ ตรวจสอบพบการใช้จ่ายเงินจากงบประมาณผิดประเภท จึงมีหนังสือทักท้วง และแจ้งให้นำเงินที่เบิกจ่ายไม่ถูกต้องจำนวน ๓,๕๕๐,๒๒๑.๒๑ บาท อันถือเป็นเงินของราชการส่งคืนคลังของผู้ฟ้องคดีต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะส่วนราชการก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามหนังสือทักท้วงอันมีลักษณะคล้ายดังคำสั่งโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น หากการเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จ่ายจากเงินงบประมาณผิดประเภท กรณีย่อมถือว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ไปโดยชอบตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองรูปแบบหนึ่ง

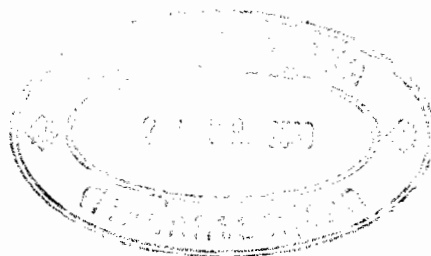
/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ในการปฏิบัติราชการของข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการ นอกจากข้าราชการจะได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือเงินเพิ่ม เงินพิเศษเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานแล้ว ทางราชการยังให้สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลทั้งที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ สิทธิการลาต่างๆ และที่เป็นตัวเงินอีกหลายประการแก่ข้าราชการและลูกจ้างในสังกัด เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติราชการอันเป็นประโยชน์เกื้อกูลตั้งแต่รับราชการ พ้นจากราชการ และเสียชีวิต เพื่อตอบแทนการปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากส่วนราชการเห็นว่า ข้าราชการผู้นั้นมีหรือไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกื้อกูลเป็นพิเศษและรวมถึงเงินเดือนก็จะมีคำสั่งไม่อนุมัติหรือไม่อนุมัติให้แก่ข้าราชการผู้นั้น ดังนั้น ในกรณีของคำสั่งให้จ่ายเงินเดือนหรือไม่จ่ายเงินเดือนหรือเรียกคืนเงินเดือน หรืออนุมัติให้จ่ายซึ่งรวมถึงเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งอื่น จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของบุคคลอันถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนการคลังของเทศบาลทุกแห่งในฐานะส่วนราชการผู้เบิกจ่ายเงินและนายกเทศมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาส่วนราชการนั้นจึงเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง และเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีพิจารณาเรื่องตามที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหนังสือลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และตามหนังสือสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดพิจิตร ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ ๑๘๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามข้อเสนอแนะของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดพิจิตร เพื่อดำเนินการให้ผู้รับผิดชอบนำเงินที่เบิกจ่ายโดยไม่ชอบส่งคืนคลังของผู้ฟ้องคดี ต่อมา นายอำเภอเมืองพิจิตรได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการตามผลและเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการในกรณีดังกล่าวโดยเร็ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔

/พฤษภาคม...

พฤษภาคม ๒๕๕๙ ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมกับให้ผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งส่งเงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดีต่อไป ดังนี้ จึงเป็นกรณีที่ผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่ายเงินเดือนได้ทำการพิจารณาเรื่องทางปกครองและมีการพิจารณาตัดสินใจในเนื้อหาของเรื่องนั้นแตกต่างจากเดิม ซึ่งจ่ายโดยหลงผิด ถือเสมือนเป็นการเพิกถอนคำสั่งอนุมัติการจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่มีสิทธิย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ได้รับไป โดยผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พร้อมกับให้ผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งส่งเงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดีต่อไปตามนัยมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น คำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้โดยให้มีผลย้อนหลัง ผู้รับคำสั่งทางปกครองต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่ได้รับไปตามหลัก ลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครอง ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์เต็มตามจำนวนตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้การฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิจะต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก็มิทำให้การดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้สิทธิทางแพ่ง ในฐานะเป็นเอกชนฟ้องเรียกทรัพย์สินจากผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด การเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิใน

/คดีนี้...

คดีนี้จึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คดีนี้เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ พร้อมกับให้ผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งส่งเงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดีต่อไป หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ได้รับไปแล้วตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ส่งคืนผู้ฟ้องคดี ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ พร้อมกับแจ้งคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งคืนเงินบางส่วน ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ยังคงค้างส่งคืนอีกจำนวน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท และเมื่อระยะเวลาล่วงเลยไปพอสมควรแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้คืนเงินจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้แก่ผู้ฟ้องคดี ข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นปัญหาที่ศาลจะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งเรียกคืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ที่ได้รับไปถึงผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ได้รับไปให้แก่ผู้ฟ้องคดีตาม มาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ดังนั้น คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ หรือคำสั่งทางปกครอง หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

/จัดตั้ง...

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อันอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

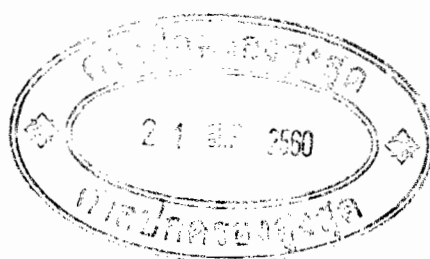
ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร คดีนี้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่ง ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามลำดับ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี และผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่ง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง การจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมกับให้ผู้มีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งส่งเงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ จังหวัดนครสวรรค์ ได้ตรวจสอบงบการเงินของผู้ฟ้องคดี ในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ แล้ว พบว่า มีการจ่ายขาดเงินสะสมเพื่อเป็นเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๓,๕๕๐,๒๒๑.๒๑ บาท ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ แจ้งคำสั่งของผู้ฟ้องคดี

/ที่ ๗๒/๒๕๕๔...

ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่ยกเลิกคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ที่ ๑๙๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณี พิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ได้รับไปส่งคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งเงินคืนให้ผู้ฟ้องคดี บางส่วนแล้ว ยังคงค้างส่งคืนให้ผู้ฟ้องคดีอีกจำนวน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งคืนเงินที่ค้างชำระจำนวน ๒๖,๒๑๘.๒๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จากต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ อันเป็นวันนัดนัดจนถึงวันที่ชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า การที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้สิทธิรับเงินดังกล่าวจากหน่วยงานทางปกครอง เป็นการใช้สิทธิที่พึงมี พึงได้ตามกฎหมาย มิได้มีลักษณะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นใช้อำนาจทางปกครอง โดยการออกกฎหรือคำสั่งแต่อย่างใด ในกรณีที่มีการออกคำสั่งอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินดังกล่าว แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิที่มีตามกฎหมาย ย่อมถือได้ว่าเป็นการออก คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานทางปกครองอาจเพิกถอนคำสั่งที่เป็นการให้สิทธิ ประโยชน์ดังกล่าวได้ โดยผู้ที่ได้รับผลของคำสั่งเพิกถอนนั้นย่อมสามารถอุทธรณ์และนำคดี มาฟ้องต่อศาลได้ หากไม่มีการอุทธรณ์หรือนำคดีมาฟ้องต่อศาล คำสั่งเพิกถอนดังกล่าว ย่อมเป็นที่สุด ไม่อาจนำมาโต้แย้งได้อีก ด้วยเหตุนี้ การที่หน่วยงานทางปกครองได้มีหนังสือ เรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิ หากเป็นกรณีที่ไม่มี กฎหมายบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคืนเงินดังกล่าว การเรียกให้คืนเงินกรณีนี้จึงเป็นการ ใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ตามปกติทั่วไป เงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้รับไปมีลักษณะ เป็นเพียงลามกมิดรได้ที่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาจเรียกคืนได้เท่านั้น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่คืนเงินที่ได้รับไปเกินสิทธิ จึงมิใช่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และมีใช้การกระทำละเมิดหรือความรับผิด อย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย การที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องคดีต่อศาล เพื่อเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิคืนเงินดังกล่าว จึงมิใช่ คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิด จากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกิน

/สมควร...

สมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ดังนั้น คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามแนวมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ พร้อมทั้งคืนเงินค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

Emco On/np

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายมนูญ ปุณฺณกรียากร
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการหัวหน้าคณะ

นายสมรรถชัย วิศาลาภรณ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายประวิตร บุญเทียม
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

สมาน วัฒนารุณ

นายสมชัย วัฒนารุณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

มีความเห็นแย้ง

/ความเห็นแย้ง...

○ ความเห็นแย้ง

คำร้องที่ ๖๖/๒๕๖๐

ข้าพเจ้า นายประวิตร บุญเทียม ตุลาการเสียงข้างน้อยมีความเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วยเหตุผลดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒ มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลต่างๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชน ไม่ให้เกิดความสับสนหรือคำพิพากษาขัดแย้งกัน การฟ้องคดีที่มีประเด็นเป็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน จึงควรได้รับการพิจารณาในศาลเดียวกัน

(๒) มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติถึงประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ดังนั้น ข้อพิพาทใดๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการณดังกล่าวย่อมเป็นคดีพิพาทตามบทบัญญัติดังกล่าวทั้งสิ้น ทั้งนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครองสูงสุดก็ได้มีคำวินิจฉัยตามแนวทางดังกล่าวตลอดมา เช่น คดีพิพาทตามสัญญาค่าประกันการปฏิบัติตามสัญญาทางปกครอง ซึ่งแม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะมีใช้หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ จึงมิใช่สัญญาทางปกครองแต่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครองสูงสุดก็วินิจฉัยเป็นแนวทางเดียวกันตลอดมาว่า สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาอุปกรณ์ของสัญญาทางปกครอง ข้อพิพาทตามสัญญาดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เช่น คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๘๓/๒๕๕๗ เป็นต้น หรือคดีพิพาทตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องค่าจ้างตามสัญญาทางปกครอง ซึ่งแม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะมีใช้หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ จึงมิใช่สัญญาทางปกครอง แต่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่

/ระหว่างศาล...

ระหว่างศาลก็วินิจฉัยว่าเป็นข้อพิพาทตามข้อตกลงอันเกี่ยวเนื่องมาจากสัญญาทางปกครอง จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เช่น คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๘๘/๒๕๕๖ และที่ ๘๙/๒๕๕๖ เป็นต้น

(๓) การได้รับเงิน ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เรื่องนั้นๆ เป็นการเฉพาะ การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าว จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่าง บุคคล คำสั่งอนุมัติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อต่อมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งอนุมัติ ให้เงินดังกล่าวไม่ถูกต้อง จึงเพิกถอนคำสั่งที่อนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าว และเรียกคืนเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปแล้ว หนังสือของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เพิกถอนคำสั่งอนุมัติ ให้เงินดังกล่าวย่อมเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการระงับสิทธิ ของผู้ถูกฟ้องคดีในการได้รับเงินตามระเบียบกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทาง ปกครองด้วยเช่นกัน แต่หนังสือดังกล่าวในส่วนที่เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินย่อมไม่ใช่คำสั่ง ทางปกครอง แต่เป็นหนังสือเรียกให้ชำระหนี้ดังเช่นเจ้าหนี้โดยทั่วไปเท่านั้น ทั้งนี้ การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเงินไม่ใช่การได้รับในฐานะประชาชนทั่วไป แต่เป็นสิทธิที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับ ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่ใช้ในการจ่ายเงินนั้นๆ ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดี เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าว ที่ได้รับไปแล้ว และประสงค์จะเรียกเงิน ดังกล่าวคืน การใช้สิทธิเรียกเงินคืนจึงเกี่ยวข้องและเป็นผลสืบเนื่องมาจากคำสั่งทางปกครอง ที่อนุมัติให้เงินนั้น ไปโดยไม่ถูกต้อง และเป็นผลโดยตรงจากคำสั่งทางปกครองที่เพิกถอน คำสั่งอนุมัติให้เงินดังกล่าว ข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๔) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับเงินตามระเบียบกฎหมายแล้ว ต่อมา ภายหลังตรวจพบว่า ไม่มีสิทธิได้รับเงินจำนวนดังกล่าว หน่วยงานจึงมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง อนุมัติเดิม คำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมย่อมมีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๒ ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีสิทธิได้รับเงินอีกต่อไป ประการที่สอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องคืนเงินที่ได้รับไป และหากเจ้าหน้าที่ฟ้องขอเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการอนุมัติให้เงิน

/ดังกล่าว...

ดังกล่าว ย่อมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งศาลจะต้องพิจารณาสิทธิของเจ้าหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายที่ใช้ในการจ่ายเงินดังกล่าว และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่คืนเงินที่ได้รับไปแล้ว เมื่อหน่วยงานฟ้องเรียกคืนเงินย่อมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งการที่ศาลจะพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องคืนเงินที่ได้รับไปแล้วหรือไม่ ศาลย่อมต้องพิจารณาสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีตามระเบียบกฎหมายเดียวกัน คดีนี้จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิได้รับเงินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อันเป็นประเด็นพิพาทในเนื้อหาแห่งคดีเป็นอย่างเดียวกัน จึงไม่สมควรที่จะพิจารณาพิพากษาโดยศาลต่างระบบกันเพื่อไม่ให้มีปัญหาคำพิพากษาขัดกันในภายหน้าต่อไป

นอกจากนี้ คู่กรณีฝ่ายที่ถูกฟ้องย่อมมีสิทธิฟ้องแย้งได้ หากคดีทั้งสองคดีอยู่ต่างศาลกัน คำฟ้องแย้งของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งย่อมไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลนั้น ซึ่งจะเกิดความยุ่งยากและสร้างภาระให้คู่กรณีเกินสมควร

(๕) ถึงแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่ได้ฟ้องขอเพิกถอนคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่เพิกถอนการอนุมัติให้เงินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไปแล้ว แต่หากศาลปกครองรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา การที่ศาลจะพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ได้รับไปแล้วหรือไม่ ศาลย่อมมีอำนาจพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุมัติให้เงินดังกล่าวได้ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่ เพียงใด เพียงแต่ศาลไม่อาจเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการอนุมัติให้เงินดังกล่าวได้เท่านั้น ซึ่งแนวคำวินิจฉัยในทำนองนี้ ศาลปกครองสูงสุดก็ยึดถือเป็นแนวทางในคดีที่เจ้าหน้าที่ฟ้องขอเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยเมื่อพ้นระยะเวลาตามกฎหมายแต่ฟ้องขอเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ยกอุทธรณ์ภายในระยะเวลาตามกฎหมาย โดยศาลได้พิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ยกอุทธรณ์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงแต่ศาลไม่อาจเพิกถอนคำสั่งลงโทษที่ฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาตามกฎหมายแล้วเท่านั้น

//(๖) การพิจารณา...

(๖) การพิจารณาว่าคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลใด ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติถึงอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเท่านั้นไม่อาจนำบทบัญญัติที่จะใช้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีอันเป็นกฎหมายสารบัญญัติมาพิจารณาถึงอำนาจศาลซึ่งต้องพิจารณาตามกฎหมายเฉพาะได้ การวินิจฉัยว่าคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นการเรียกเงินที่ได้รับไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นลามิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ย่อมเป็นการนำบทบัญญัติของกฎหมายสารบัญญัติที่จะใช้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีมากำหนดอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ทั้งนี้ เมื่อศาลปกครองรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาแล้ว ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาในประเด็นนี้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องคืนเงินที่ได้รับไปแล้วหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงมาตรา ๔๐๖ ดังกล่าวได้ เนื่องจากทั้งศาลปกครองและศาลยุติธรรมย่อมมีสิทธินำบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งหมดมาพิจารณาในเนื้อหาแห่งคดี

ดังนั้น ตุลาการเสียงข้างน้อยจึงมีความเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

นายประวิตร บุญเทียม

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

13 ก.ค. 2564

○ คำสั่ง

(ต. ๒๑)

คำร้องที่ คร. ๔๐๔/๒๕๖๓
คำสั่งที่ คร. ๒๐๔/๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๕ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { เทศบาลตำบลไทรงาม

ผู้ฟ้องคดี

{ นายสงวน ถาวรประดิษฐ์

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลย
ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้อง
ไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๖/๒๕๖๓
หมายเลขแดงที่ ๑๐๗/๒๕๖๓ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองพิษณุโลก)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุ เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งรับคำขอขึ้นทะเบียนและได้
ประกาศรายชื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ตุลาคม ๒๕๕๒

/เป็นต้นมา...

เป็นต้นมา ต่อมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามโครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม โดยให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยตรง ปรากฏว่าในเดือนมกราคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบในระบบสารสนเทศการจัดการฐานข้อมูลเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้รับบำนาญ/บำนาญรายเดือนจากกรมบัญชีกลาง จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖ (๔) (ก) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีประกาศเพิกถอนสิทธิให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งขึ้นทะเบียนให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และประกาศเพิกถอนสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการได้รับเงินดังกล่าว เนื่องจากเป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคืนจากผู้สูงอายุที่รับบำนาญจากหน่วยงานของรัฐของกระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๒๐๓๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือที่ กพ ๕๒๙๐๑/๕๖๙ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ ทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับไปจำนวน ๖๕,๗๐๐ บาท (ที่ถูกตัดคือ ๗๑,๗๐๐ บาท) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑ สัปดาห์ หลังจากได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวน ๗๓,๘๐๑.๘๙ บาท คืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

/๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดี...

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๗๑,๗๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจนเสร็จสิ้น

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่รัฐโดยหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเรียกคืนเงินที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รับไปแล้วได้หรือไม่ เพียงใด นั้น มาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่า เป็นเรื่องที่รัฐโดยหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องในทางแพ่งเอาจากผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ถูกเพิกถอน โดยให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลามิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับอนุโลมมิใช่เป็นเรื่องความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นกรณีที่รัฐโดยหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่รัฐได้ก่อขึ้นจากการออกคำสั่งทางปกครองใหม่เพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิม ดังเช่นในกรณีตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีประกาศเทศบาลตำบลไทรงาม ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้ฟ้องคดีได้ระงับการจ่ายเงินดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา โดยได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรียกคืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับไปตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ รวมเป็นจำนวนเงิน ๖๕,๗๐๐ บาท (จำนวนเงินที่ถูกต้องคือ ๗๑,๗๐๐ บาท) โดยให้คืนเงินภายใน ๑ สัปดาห์ หลังจากได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้สิทธิรับเงินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้สิทธิพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย หากปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีออกคำสั่งอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีไปโดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิที่มีตามกฎหมาย ย่อมถือได้ว่าเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานทางปกครองอาจเพิกถอนคำสั่งที่เป็นการให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้ และผู้ที่ได้รับผลของคำสั่งเพิกถอนนั้นย่อมสามารถอุทธรณ์และนำมาฟ้องคดีต่อศาล หากไม่มีการอุทธรณ์หรือนำคดีมาฟ้องต่อศาล คำสั่งเพิกถอนดังกล่าวย่อมเป็นที่สุดไม่อาจนำมาโต้แย้งได้อีกด้วยเหตุนี้ การที่หน่วยงานทางปกครองมีหนังสือเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับไป

/โดยไม่มีสิทธิ...

โดยไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิ การเรียกให้คืนเงินกรณีนี้จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดี ในฐานะเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายปกติทั่วไป เงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปมีลักษณะเป็นเพียงลามกมั่วได้ ที่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาจเรียกคืนได้เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินที่รับไปโดยไม่มี สิทธิหรือเกินสิทธิ จึงมิใช่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือ ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และมีใช้การกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปโดยไม่มีสิทธิคืนเงินดังกล่าว จึงมิใช่คดีพิพาท เกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามนัยมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ทั้งนี้ตามคำสั่งศาล ปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๕๙ (ที่ประชุมใหญ่) และตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาลที่ ๕๐/๒๕๖๓ และที่ ๕๑/๒๕๖๓

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดี ออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้อง ไว้พิจารณา ความว่า คำสั่งขึ้นทะเบียนให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ของเจ้าหน้าที่และมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อสิทธิ หรือมี ผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การออกประกาศเทศบาล ตำบลไทรงาม ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ให้ถอดถอนรายชื่อผู้รับเงินเบี้ยยังชีพเนื่องจาก การขาดคุณสมบัติ และหนังสือ ที่ กพ ๕๒๙๐๑/๕๖๙ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรียกเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคืนจากผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งจ่ายไปโดยผิดหลง ถือเสมือนเป็นการออกคำสั่ง ทางปกครองเพิกถอนคำสั่งอนุมัติการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่จ่ายไม่ชอบด้วยกฎหมาย

/หรือที่ได้รับ...

หรือที่ได้รับไว้โดยไม่มีสิทธิ ตามนัยมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินดังกล่าวย่อมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งศาลต้องพิจารณาสีทธิของผู้ถูกฟ้องคดีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ เสียก่อน และผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานทางปกครองย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจ่ายหรือเรียกเงินคืนให้แก่ทางราชการ อันเป็นการกระทำทางปกครอง จึงก่อให้เกิดสิทธิในการติดตามและเอาทรัพย์สินคืนได้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เทียบเคียงคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๗๐/๒๕๖๒ ซึ่งแม้ว่ามาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยลามิควรได้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ก็ไม่ทำให้การเรียกเงินคืนของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้สิทธิทางแพ่งแต่อย่างใด ประกอบกับการพิจารณาว่าคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลใด ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติถึงอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเท่านั้น ไม่อาจนำบทบัญญัติที่จะใช้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีอันเป็นกฎหมายสารบัญญัติมาพิจารณาถึงอำนาจศาลได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เนื่องจากการเรียกเงินที่ได้รับเกินสิทธิคืนอันมีลักษณะเป็นลามิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ย่อมเป็นการนำกฎหมายสารบัญญัติที่ใช้ในการวินิจฉัยคดีมากำหนดอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ดังนั้น เมื่อคดีพิพาทนี้มีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยว่า ประกาศเทศบาลตำบลไทรงาม ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ให้ถอดถอนรายชื่อผู้รับเงินเบี้ยยังชีพเนื่องจากการขาดคุณสมบัติ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และการที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือที่ กพ ๕๒๙๐๑/๕๖๙ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรียกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคืนจากผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งจ่ายไปโดยผิดหลง ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการคืนเงิน

/ตามมาตรา ๕๑...

ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๙๙๖/๒๕๖๐ และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๐๑/๒๕๕๗

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร...

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีประกาศรายชื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นมา ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้รับบำนาญ/บำนาญรายเดือนจากกรมบัญชีกลาง จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖ (๔) (ก) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีประกาศเทศบาลตำบลไทรงาม ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้ฟ้องคดีได้ระงับการจ่ายเงินดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓

/เป็นต้นมา...

เป็นต้นมา โดยได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรียกคืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับไปตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ รวมเป็นเงิน จำนวน ๖๕,๗๐๐ บาท (จำนวนเงินที่ถูกต้องคือ ๗๑,๗๐๐ บาท) โดยให้คืนเงินภายใน ๑ สัปดาห์ หลังจากได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ สิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้สิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย มิได้มี ลักษณะเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจทางปกครองโดยการออกกฎหรือคำสั่งแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงิน ที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ และเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องคืน เงินดังกล่าว การเรียกให้คืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ ตามปกติทั่วไป เงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปมีลักษณะเป็นเพียงลามิควรได้ที่เจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายอาจเรียกคืนได้เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ จึงมิใช่ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า เกินสมควร และมีใช้การกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดี คืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำพิพากษาในคดี หมายเลขแดงที่ อ. ๘๘๖/๒๕๖๐ และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ว่าการที่หน่วยงานของรัฐมีหนังสือเรียกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคืนเนื่องจากจ่ายโดยผิดหลง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น เห็นว่า คำพิพากษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวคำสั่งศาลปกครองสูงสุดโดยมติที่ประชุมใหญ่

/คำสั่งที่...

คำสั่งที่ ๔๗๕/๒๕๕๙ และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๐/๒๕๖๓ และ
ที่ ๕๑/๒๕๖๓ ที่เห็นว่า มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดี
ออกจากสารบบความ นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

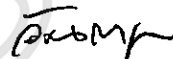
จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายอนุสรณ์ ธีระภักทรานันท์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายสมชัย วัฒนการุณ
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

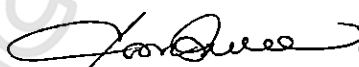

นายฤทัย หงส์สิริ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางศิริวรรณ จุลโพธิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไชยเดช ดันติเวส
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๐/๒๕๖๓

ศาลแขวงระยอง

ศาลปกครองระยอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คดีที่ เทศบาลนครระยอง ยื่นฟ้องอดีตข้าราชการในสังกัดให้คืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิในขณะรับราชการในสังกัดของโจทก์พร้อมดอกเบี้ย สืบเนื่องมาจากการที่โจทก์จ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีให้แก่จำเลย แล้วต่อมาโจทก์ตรวจสอบพบว่าจำเลยเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้เงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีดังกล่าว จำเลยจึงต้องคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ เห็นว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องเป็นคดีที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องให้รับผิดชอบความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยการชดใช้เงิน ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือกระทำการอื่นใด หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่น หรือการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร นั้น ก่อความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อคดีนี้โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิให้แก่โจทก์ โดยการที่จำเลยรับเงินดังกล่าวจากโจทก์ไปนั้น มิใช่กรณีที่จำเลยใช้อำนาจตามกฎหมายออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือกระทำการอื่นใด ทั้งมิใช่กรณีที่จำเลยละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองแต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๑/๒๕๖๓

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

ศาลปกครองนครราชสีมา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โจทก์ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ยื่นฟ้องจำเลยซึ่งเป็นอดีตข้าราชการในสังกัดคืนเงินช่วยเหลือตามมาตรการปรับปรุงอัตราค่าจ้างของส่วนราชการ เงินบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน ที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิพร้อมดอกเบี้ยสืบเนื่องมาจากการที่ศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิมีคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อย่างไรก็ตาม คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ต้องเป็นคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องให้รับผิดชอบความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยการชดใช้เงิน ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นการกระทำการเป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่นใด หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่น หรือการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร นั้น ก่อความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อคดีนี้โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินช่วยเหลือตามมาตรการปรับปรุงอัตราค่าจ้างของส่วนราชการ เงินบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกันที่จำเลยได้รับไปโดยไม่มีสิทธิพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ โดยการที่จำเลยรับเงินดังกล่าวจากโจทก์ไปนั้น มิใช่กรณีที่จำเลยใช้อำนาจตามกฎหมายออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่นใด ทั้งมิใช่กรณีที่จำเลยละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3427/2537

กรมการศาสนา
นาย ณรงค์ น้อย แสง

โจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 419

ป.วิ.พ. มาตรา 177 วรรค สอง

จำเลยให้การว่า โจทก์ทราบข้อเท็จจริงของกระทรวงการคลังแล้วไม่ฟ้องภายใน 1 ปี คดีจึงขาดอายุความ เป็นคำให้การที่ขัดแย้งและแสดงเหตุแห่งการขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 177 วรรคสอง แล้ว ส่วนอายุความที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้จะต้องด้วยบทกฎหมายลักษณะใด เป็นหน้าที่ศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยเอง โจทก์เบิกเงินจากคลังจ่ายสมนาคุณแก่จำเลยโดยคิดระเบียบราชการเงินจำนวนดังกล่าวโจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายให้จำเลย และจำเลยไม่มีสิทธิรับเงินจำนวนนี้ การที่จำเลยรับเงินไปเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบเงินจำนวนดังกล่าวจึงเป็นลาภมิควรได้ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน คดีโจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มีคำสั่งแต่งตั้ง จำเลยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีหน้าที่เรียบเรียงหนังสือตรชนิพระไตรปิฎกตอน 3 และตอน 4 จำเลยเรียบเรียงหนังสือดังกล่าว จนแล้วเสร็จ โจทก์ได้จ่ายเงินสมนาคุณแก่จำเลยจำนวน 3,750 บาท ซึ่งเป็นการจ่ายโดยคิดระเบียบ เพราะการที่จำเลยเรียบเรียงหนังสือนั้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในราชการตามปกติและจำเลยไม่ใช่ผู้ทรงคุณวุฒิ โจทก์จึงได้มีบันทึกเรียกให้จำเลยส่งเงินจำนวน ดังกล่าวคืนโจทก์ แต่จำเลยเพิกเฉย ทำให้โจทก์เสียหายเพราะโจทก์ยังเป็นเจ้าของกรรมสิทธิในเงินจำนวนดังกล่าว และมีสิทธิติดตามเอาคืนจากจำเลยได้ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินแก่โจทก์จำนวน 4,453 บาท พร้อมดอกเบี้ย

จำเลยให้การว่า งานเรียบเรียงหนังสือตามโครงการของโจทก์เป็นงานนอกหน้าที่ของจำเลย จำเลยมีสิทธิได้รับเงินสมนาคุณตามระเบียบโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง โจทก์ทราบข้อเท็จจริงของกระทรวงการคลังแล้ว แต่ฟ้องคดีนี้เมื่อเกิน 1 ปี คดีโจทก์จึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 7,750 บาทพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยปัญหาประการว่า คำให้การของจำเลยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำเลยให้การว่า โจทก์ทราบข้อเท็จจริงของกระทรวงการคลังแล้วไม่ฟ้องภายใน 1 ปี เห็นว่า ตามคำให้การของจำเลยดังกล่าว เป็นคำให้การที่ขัดแย้งและแสดงเหตุแห่งการขาดอายุความ ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 177วรรคสอง แล้ว ส่วนอายุความที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้คดีนั้น จะต้องด้วยกฎหมายลักษณะใด เป็นหน้าที่ของศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยเอง ฉะนั้นศาลอุทธรณ์จึงมีอำนาจยกอายุความเรื่องลามิควรได้ขึ้นวินิจฉัย

และวินิจฉัยปัญหาว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความฐานลามิควรได้หรือไม่ว่าศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์ได้เบิกเงินจากคลังจ่ายสมนาคุณแก่จำเลยจำนวน 3,750 บาท เพื่อตอบแทนการที่จำเลยซึ่งได้รับแต่งตั้งจากโจทก์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเรียบเรียงหนังสือตราขึ้นพระไตรปิฎกตอน 3 และ 4 แล้วเสร็จ ปรากฏว่าการจ่ายเงินของโจทก์ให้แก่จำเลยดังกล่าวเป็นการจ่ายผิดระเบียบราชการเพราะจำเลยไม่มีสิทธิได้รับ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ และจำเลยมิใช่ผู้ทรงคุณวุฒิ และโจทก์ทราบว่ามีสิทธิเรียกเงินคืนตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2529 ศาลฎีกาเห็นว่า เงินจำนวน 7,750 บาท นี้ โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายให้จำเลยและจำเลยก็ไม่มีสิทธิรับเงินจำนวนดังกล่าว การที่จำเลยรับเอาเงินของโจทก์ไปจึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ เงินจำนวนดังกล่าวจึงเป็นลามิควรได้ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2532 พันกำหนดหนึ่งปี นับแต่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน คดีโจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

(สุชาติ ถาวรวงษ์-จร อำนวยวัฒนา-อุดม มั่งมีดี)

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3362/2537

กรมสามัญศึกษา
นาย ไชยสิงห์ ชูป วาโจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 419, 164 เดิม, 193/30

ป.วิ.พ. มาตรา 55, 172, 177

คำฟ้องของโจทก์ที่เรียกเงินเดือนซึ่งจำเลยได้รับเงินจากโจทก์ในระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม 2518 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2521 คืนโดยได้แจ้งจำนวนยอดรวมทั้งหมดแล้ว ถือว่าขัดแย้งพอที่จำเลยจะต่อสู้คดีได้ ถ้ายอดจำนวนเงินที่โจทก์ฟ้องมานั้นมากกว่าที่จำเลยได้รับ จำเลยก็ชอบที่จะต่อสู้มาในคำให้การได้ โจทก์ไม่จำเป็นต้องบรรยายฟ้องว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินที่จำเลยได้รับเดือนละเท่าใด หักภาษีแล้วเท่าใด เพราะเป็นรายละเอียดที่โจทก์นำสืบได้ในชั้นพิจารณาฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม การที่จำเลยได้รับเงินเดือนทั้งจากโจทก์และกรุงเทพมหานครเป็นการฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2505 ซึ่งกำหนดให้จำเลยรับเงินเดือนได้เพียงตำแหน่งเดียว เป็นกรณีที่จำเลยได้รับทรัพย์สินไปจากโจทก์โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ อันเป็นลามกมิควรได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องเรียกเงินที่จำเลยรับไปจากโจทก์คืนได้ คำให้การของจำเลยที่ว่า โจทก์ฟ้องเรียกเงินเดือนซึ่งเงินเดือนที่จำเลยได้รับจากโจทก์นั้นเกินกว่าสิบปีแล้ว ฟ้องโจทก์ขาดอายุความเป็นคำให้การขัดแย้งและแสดงเหตุแห่งการขาดอายุความแล้วการที่จำเลยได้รับเงินจากโจทก์อันปราศจากมูลที่จะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ เข้าลักษณะลามกมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 จำเลยจึงจำต้องคืนเงินให้แก่โจทก์ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 บัญญัติห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่สิทธินั้นได้มีขึ้นตั้งนั้นเงินที่จำเลยได้รับไปนับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปเกินสิบปีจึงขาดอายุความ จำเลยจำต้องคืนเงินที่จำเลยได้รับไปเฉพาะส่วนที่นับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปไม่เกินสิบปีเท่านั้น

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อมาจำเลยได้สอบคัดเลือกเข้ารับการบรรจุเป็นข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาโจทก์ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2518 โดยจำเลยได้รับเงินเดือนสองแห่งสองตำแหน่งตลอดมา ต่อมา จำเลยได้ลาออกจากราชการของกรุงเทพมหานครการที่จำเลยดำรงตำแหน่งข้าราชการในขณะเดียวกันสองตำแหน่งพร้อมกัน เป็นการฝ่าฝืนมติของคณะรัฐมนตรี คำว่า นว.26/2489 โดยมิได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและการฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2505 ซึ่งกำหนดให้จำเลยรับเงินเดือนได้เพียงตำแหน่งเดียว โจทก์มีสิทธิเรียกคืนเงินเดือนระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม 2518 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2521 ขอให้บังคับจำเลยคืนเงินและดอกเบี้ยถึงวันฟ้องรวม 69,944.44 บาท แก่โจทก์ พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 69,388.38 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยจะชำระเงินเสร็จ

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะโจทก์ฟ้องว่าจำเลยยังไม่แสดงเจตนาเลือกขอรับเงินเดือนในตำแหน่งใดจึงยังไม่เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิ หรือหน้าที่หรือจะต้องใช้สิทธิทางศาล ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม จำเลยไม่ได้ปฏิบัติฝ่าฝืนมติของคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ นว.26/2489 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 205 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 แต่อย่างไร ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวถูกยกเลิกแล้วโจทก์ฟ้องเรียกเงินคืนซึ่งเงินเดือนที่จำเลยได้รับจากโจทก์ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2518 นั้นเกินกว่าสิบปีแล้วฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 69,388.38 บาทพร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2530 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีนี้ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงศาลฎีกาจะได้วินิจฉัยฎีกาของจำเลยเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย เท่านั้นซึ่งจำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลumnนั้นเห็นว่า คำฟ้องของโจทก์ที่เรียกเงินเดือนซึ่งจำเลยได้รับจาก โจทก์ในระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม 2518 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2521 คืบโดยได้แจ้งจำนวนยอดรวมทั้งหมด 69,388.38 บาท ชัดแจ้งพอเพียงที่จำเลยจะต่อสู้คดีได้อยู่แล้ว ถ้ายอดจำนวนเงินที่โจทก์ฟ้องมานั้นมากกว่าที่จำเลยได้รับ จำเลยก็ชอบที่จะต่อสู้มาในคำให้การ ได้ โจทก์ไม่จำเป็นต้องบรรยายฟ้องว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินที่จำเลยรับไปเดือนละเท่าใด รวมทั้งเดือนเงินสะสมเท่าใดหักภาษีไปแล้วเท่าใด เพราะเป็นรายละเอียดที่โจทก์สามารถนำเสนอได้ในชั้นพิจารณา ฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุม

ที่จำเลยฎีกาว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ.205 ซึ่งกำหนดให้จำเลยรับเงินเดือนได้เพียงตำแหน่งเดียว จำเลยยังไม่ได้แสดงเจตนาว่าจะเลือกรับเงินเดือนในตำแหน่งใด และโจทก์ยังไม่ได้แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะให้จำเลยรับเงินเดือนทางใด และขอคืนในอัตราของตำแหน่งใดก่อน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น เห็นว่า ไม่มีบทกฎหมายใดสนับสนุนข้อฎีกาของจำเลยดังกล่าว ทั้งเป็นกรณีที่จำเลยได้รับทรัพย์สินไปจากโจทก์โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ อันเป็นลาภมิควรได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องเรียกเงินที่จำเลยรับไปจากโจทก์คืนได้

ที่จำเลยฎีกาว่า ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนเงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2505 มาตรา 28 ที่บัญญัติให้ข้าราชการรับเงินเดือนในอัตราของตำแหน่งเดียว นั้น หมายความว่า เป็นเรื่องที่ข้าราชการผู้นั้นเพียงแต่ไปดำรงตำแหน่งเท่านั้น มิได้ไปปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ซึ่งผิดกับกรณีของจำเลยซึ่งได้ไปปฏิบัติหน้าที่โดยตรงทั้งสองแห่งและโดยมิได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อนนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีความหมายรวมทั้งกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นได้ไปปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองตำแหน่งหรือหลายตำแหน่งด้วยและถึงแม้การไปดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งตำแหน่งของจำเลยจะมีได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน ก็ไม่ทำให้จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนทั้งสองตำแหน่ง

ที่จำเลยฎีกาว่า ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนเงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2505 มาตรา 28 บัญญัติว่า ข้าราชการซึ่งในขณะเดียวกันดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งตำแหน่งให้จ่ายเงินเดือนในอัตราของตำแหน่งเดียวกันแล้วแต่จะเลือกขอรับในอัตราตำแหน่งใด แต่จำเลยได้ลาออกจากข้าราชการกรุงเทพมหานครและรับราชการกรมสามัญศึกษา โจทก์ต่อเนื่องมาถือว่าเป็นการแสดงเจตนาจะรับเงินเดือนจากโจทก์แล้วนั้นจำเลยมิได้ให้การต่อสู้คดีไว้ จึงไม่ใช่ข้อที่โต้แย้งกันว่ากล่าวมาแล้วในศาลชั้นต้นทั้งมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ที่จำเลยฎีกาว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 164 เดิม (มาตรา 193/30 ใหม่) นั้น เห็นว่าตามคำให้การของจำเลย จำเลยให้การว่า โจทก์ฟ้องเรียกเงินคืน ซึ่งเงินเดือนที่จำเลยได้รับจากโจทก์ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2518 เกินกว่าสิบปีแล้ว ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ ตามคำให้การของจำเลยดังกล่าวเป็นคำให้การที่ขัดแย้งและแสดงเหตุแห่งการขาดอายุความแล้ว ส่วนอายุความที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้นั้นจะต้องด้วยบทกฎหมายลักษณะใดเป็นหน้าที่ของศาลที่จะยกขึ้นวินิจฉัยเอง โดยที่จำเลยได้รับเงินจากโจทก์อันปราศจากมูลที่จะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ เข้าลักษณะลามกมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 จำเลยจำต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ แต่อายุความสำหรับเรียกทรัพย์สินในเรื่องลามกมิควรได้นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 บัญญัติห้ามมิให้ฟ้องคดีพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เวลาที่สิทธินั้นได้มีขึ้น ดังนั้น เงินที่จำเลยได้รับไปนับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปเกินสิบปีจึงขาดอายุความ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกคืน จำเลยจำต้องคืนเงินที่จำเลยได้รับไปเฉพาะส่วนที่นับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปไม่เกินสิบปีเท่านั้น ซึ่งโจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531 จึงมีเงินเดือนที่โจทก์ยังมีสิทธิเรียกคืนเพียงของเดือนเมษายน 2521 ถึงเดือนมิถุนายน 2521 รวม 3 เดือน

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงินจำนวน 7,184.70 บาทพร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2530 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

(สุรธรรม ตระการพันธุ์-นาม ยิ้มแย้ม-สุรินทร์ นาควิเชียร)

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1413/2540

กรมตำรวจ

โจทก์

ร้อยตำรวจเอก รังสรรค์ คลังทอง

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 193/30, 406, 407, 419

จำเลยได้รับราชการจนเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่30กันยายน2530จำเลยได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพตั้งแต่วันที่1ตุลาคม2530เป็นต้นมาจนถึงวันที่15พฤศจิกายน2533และโจทก์ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเมื่อวันที่16พฤศจิกายน2533โดยให้มีผลนับตั้งแต่วันที่30กันยายน2530การที่จำเลยได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพเป็นการได้มาในขณะที่โจทก์ยังมีคำสั่งลงโทษจำเลยออกจากราชการจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการและพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญอันเป็นสิทธิของจำเลยที่พึงได้ตามกฎหมายการที่จำเลยรับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพจึงมิใช่เป็นการรับชားเงินไว้โดยปราศจากมูลที่จะอ้างได้ตามกฎหมายและมีใช่เป็นทางให้บุคคลอื่นเสียเปรียบแต่ประการใดกรณีจึงมิใช่ลามิควรได้โจทก์ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด1ปีจึงไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา419การจ่ายเงินบำนาญและเงินค่าครองชีพเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายมิใช่เป็นการจ่ายเงินไปตามอำเภอใจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา407จำเลยจึงต้องคืนเงินที่รับมานั้นให้แก่โจทก์และโจทก์มีสิทธิที่จะฟ้องเรียกเงินดังกล่าวได้ในกำหนด10ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา193/30 เมื่อโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้วโจทก์ย่อมไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพให้แก่จำเลยตั้งแต่วันที่16พฤศจิกายน2533เป็นต้นไปและจำเลยก็ไม่มีสิทธิรับเงินดังกล่าวอีกต่อไปการที่จำเลยรับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพไปจากโจทก์ตั้งแต่วันที่16พฤศจิกายน2533จนถึงวันที่30พฤศจิกายน2534จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบเข้าลักษณะลามิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา406จำเลยจำต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์แต่อายุความสำหรับเรียกเอาคืนในเรื่องลามิควรได้นั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา419ห้ามมิให้ฟ้องคดีเพื่อกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันเวลาที่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืนปรากฏว่าโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่16พฤศจิกายน2533ถือว่าโจทก์รู้ความจริงที่โจทก์ชားหนี้แก่จำเลยโดยปราศจากมูลหนี้ในวันนั้นดังนั้นเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพที่จำเลยได้รับไปนับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปเกินหนึ่งปีคือตั้งแต่วันที่16พฤศจิกายน2533จนถึงวันที่25พฤศจิกายน2534จึงขาดอายุความโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกคืน

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชားเงินจำนวน 260,593.31 บาทพร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ของเงินต้น243,830 บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การว่า การที่โจทก์เรียกเงินบำนาญคืนจากจำเลยเพราะเหตุตามฟ้องเป็นการเรียกเงินคืนฐานลามิควรได้ จำเลยจึงไม่จำต้องคืนแก่โจทก์และโจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 1 ปีแล้วคดีจึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาลับว่า ให้จำเลยชำระเงินจำนวน 243,830 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ค่าขออื่นให้ยก

จำเลย ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์ฟ้องเรียกเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญคืนจากจำเลยเกินกว่า 1 ปี เนื่องจากโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการ คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่าจำเลยได้รับราชการจนเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2530 จำเลยได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2530 เป็นต้นมาจนถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2533 เป็นเงินทั้งสิ้น 178,293.75 บาท และโจทก์ได้มีคำสั่งลงโทษไล่จำเลยออกจากราชการเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 โดยให้มีผลนับตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2530 นั้น การที่จำเลยได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพ เป็นการได้มาในขณะที่โจทก์ยังไม่ได้มีคำสั่งลงโทษไล่จำเลยออกจากราชการ จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการและพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ อันเป็นสิทธิของจำเลยที่พึงได้ตามกฎหมาย การที่จำเลยรับเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพจึงไม่ใช่เป็นการรับชำระหนี้ได้โดยปราศจากมูลที่จะอ้างได้ตามกฎหมาย และมีใช่เป็นทางให้บุคคลอื่นเสียเปรียบแต่ประการใด กรณีจึงมิใช่ลามิควรได้ การที่โจทก์ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี จึงไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 419 การจ่ายเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย มิใช่เป็นการจ่ายเงินไปตามอำเภอใจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 407 จำเลยจึงต้องคืนเงินที่รับมานั้นให้แก่โจทก์ และโจทก์มีสิทธิที่จะฟ้องเรียกเงินดังกล่าวได้ในกำหนด 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/30 ส่วนประเด็นที่จำเลยฎีกาว่าเมื่อโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 เงินบำนาญที่จำเลยรับไปในระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน 2533 จนถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2534 อันเป็นวันหลังจากที่โจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการแล้วจนถึงวันก่อนวันที่โจทก์นำคดีมาฟ้องเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปี การรับเงินของจำเลยเป็นการรับเงินโดยปราศจากมูลจะอ้างกฎหมายได้ จึงเป็นเงินที่จำเลยรับไว้ในฐานะลามิควรได้เมื่อโจทก์นำคดีมาฟ้องเกินกว่า 1 ปี (ฟ้องวันที่ 26 พฤศจิกายน 2535) คดีโจทก์ขาดอายุความ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินบำนาญที่จำเลยได้รับไปในช่วงเวลาดังกล่าว เห็นว่า เมื่อโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการแล้ว โจทก์ย่อมไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพให้แก่จำเลยตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 เป็นต้นไป และจำเลยก็ไม่มีสิทธิรับเงินดังกล่าวอีกต่อไป การที่จำเลยรับเอาเงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพไปจากโจทก์ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 จนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2534 จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบเข้าลักษณะลามิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 จำเลยจำต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ แต่อายุความสำหรับเรียกเอาคืนในเรื่องลามิควรได้นั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 บัญญัติห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เวลาที่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน ปรากฏว่าโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 ถือว่าโจทก์รู้ความจริงที่โจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยโดยปราศจากมูลหนี้ในวันนั้น ดังนั้น เงินบำนาญและเงินช่วยค่าครองชีพที่จำเลยได้รับไปนับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปเกินหนึ่งปี คือตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 จนถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2534 จึงขาดอายุความ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกคืนจำเลยจำต้องคืนเงินที่จำเลยได้รับไปเฉพาะส่วนที่นับแต่วันฟ้องย้อนหลังไปไม่เกินหนึ่งปีเท่านั้น คือตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2534 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2534 รวม 5 วัน เป็นเงิน 873.81 บาท"

11/9/64 13:31

1413/2540

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 179,167.56 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

(ยินดี วัชรพงศ์ ต่อสุวรรณ-พิมล สมานิตย์-กนก พรณรรักษา)

แหล่งที่มา

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 823/2548

นางศรีัญญา คุณกิตติ
สถาบันการบินพลเรือนโจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 419

โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ในปี 2539 โจทก์มีตำแหน่งเป็นช่างอิเล็กทรอนิกส์การบินสอง โจทก์ถูกลดโทษทางวินัยให้ตัดเงินเดือนร้อยละ 10 เป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2539 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2540 แต่เนื่องจากความบกพร่องในการปฏิบัติงานภายในของจำเลย จำเลยได้มีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่โจทก์ในปี 2540 และส่งผลให้ฐานเงินเดือนในการเลื่อนเงินเดือนในปีงบประมาณ 2541 คลาดเคลื่อนคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่โจทก์จึงคลาดเคลื่อนไปด้วย เงินที่โจทก์ได้รับมาจากจำเลยโดยคำสั่งที่ไม่ชอบ จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ จึงเป็นลามกมิควรได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 406 วรรคแรก โจทก์ต้องคืนให้แก่จำเลย แต่จำเลยทราบดีถึงความบกพร่องในการเลื่อนเงินเดือนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2541 จำเลยฟ้องเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 พันกำหนด 1 ปีนับแต่เวลาที่จำเลยรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกเงินคืนตามมาตรา 419 ฟ้องแย้งของจำเลยจึงขาดอายุความ

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เคยเป็นลูกจ้างจำเลยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 เงินเดือนอัตราสุดท้ายเดือนละ 21,620 บาท ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 และในวันที่ 10 มีนาคม 2541 จำเลยมีคำสั่งที่ 176/2539 และ 19/2541 ขึ้นเงินเดือนให้แก่โจทก์ แต่ต่อมาจำเลยมีคำสั่งที่ 28/2542, 34/2542 และ 42/2542 แก้ไขการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของโจทก์โดยมิชอบ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเสียสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนย้อนหลัง กับเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในส่วนของโจทก์จากฐานอัตราเงินเดือนที่จำเลยได้ทำการปรับลดลงนับแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2539 ถึง 6 กรกฎาคม 2543 เป็นเงิน 52,488.30 บาท และ 4,723.95 บาท ตามลำดับ ขอให้บังคับจำเลยจ่ายเงินค่าเสียหายเนื่องจากการที่จำเลยจ่ายเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ถูกต้องแก่โจทก์เป็นเงิน 4,723.95 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี กับค่าจ้าง 52,488.30 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ในปี 2539 ขณะโจทก์ได้รับเงินเดือนอัตรา 16,950 บาท โจทก์ถูกลดโทษทางวินัยตัดเงินเดือนจำนวนร้อยละ 10 เป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2539 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2540 ตามคำสั่งที่ 156/2539 เมื่อโจทก์ถูกตัดเงินเดือนตามระเบียบของจำเลยเกี่ยวกับการพิจารณาบำเหน็จประจำปีข้อ 9 (8) โจทก์ไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาบำเหน็จประจำปี แต่จำเลยมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนจึงได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้โจทก์ในปีงบประมาณ 2550 จากเงินเดือน 16,950 บาท เป็นเงิน 17,990 บาท ตามคำสั่งที่ 176/2539 และปีงบประมาณ 2541 จากเงินเดือน 17,990 บาท เป็น 19,110 บาท ตามคำสั่งที่ 19/2541 ต่อมาจำเลยตรวจพบความคลาดเคลื่อนในการขึ้นเงินเดือนของโจทก์ จึงมีคำสั่งที่ 28/2542 แก้ไขคำสั่งที่ 176/2539 เปลี่ยนจากอัตราเงินเดือน 17,990 บาท เหลือ 16,950 บาท มีคำสั่งที่ 34/2542 แก้ไขคำสั่งที่ 19/2541 เปลี่ยนจากอัตราเงินเดือน 19,110 บาท เหลือ 17,990 บาท เป็น 18,550 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2541 เป็นต้นไป อัตราเงินเดือนสุดท้ายของโจทก์จึงเป็นเดือนละ 18,550 บาท เมื่ออัตราเงินเดือนลดลงการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งกำหนดเป็นร้อยละ จึงย่อมลดตามอัตราส่วนไปด้วย จำเลยมิได้ทำความเสียหายแก่โจทก์ เมื่อฐานเงินเดือนของโจทก์สูงเกินจริง โจทก์จึงได้รับเงินเดือนส่วนเกินเป็นเงิน 29,280 บาท ค่าล่วงเวลา

537 บาท รวมเป็นเงิน 29,817 บาท แต่ช่วงที่โจทก์ถูกลงโทษทางวินัยให้ตัดเงินเดือนร้อยละ 10 ต่อเดือนนั้น จำเลยหักเงินไป 520 บาท เมื่อหักออกแล้วคงเหลือเงินที่โจทก์จะต้องคืนจำเลย 29,297 บาท จำเลยทวงถามแล้วแต่โจทก์เพิกเฉย ขอให้ยกฟ้องและขอให้บังคับโจทก์คืนเงิน 29,297 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่จำเลย

โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า เมื่อคำสั่งที่แก้ไขการขึ้นเงินเดือนไม่ถูกต้องโจทก์จึงมีเงินเดือนสุดท้ายเดือนละ 21,620 บาท จำเลยไม่มีสิทธิเรียกเงิน 29,297 บาท คืนจากโจทก์เพราะขาดอายุความลามิควรได้ 1 ปี โจทก์รับเงินดังกล่าวไว้โดยสุจริตได้นำไปใช้จ่ายหมดสิ้นแล้ว ทั้งไม่มีดอกผลเกิดจากเงินดังกล่าว จำเลยนำโทษตัดเงินเดือนซึ่งเป็นโทษเก่ามากกล่าวหาโจทก์ซ้ำซ้อนซึ่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และจำเลยได้จ่ายค่าจ้างโจทก์ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา 2 ปี 6 เดือน หลังจากมีคำพิพากษาถึงที่สุดย่อมต้องถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีสิทธิฟ้องแย้งโจทก์ ขอให้ยกฟ้องแย้ง

ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้องโจทก์และให้โจทก์คืนเงิน 29,297 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2544 อันเป็นวันฟ้องแย้งไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่จำเลย

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า "ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ในปี 2539 โจทก์มีตำแหน่งเป็นช่างอิเล็กทรอนิกส์การบินสอง อัตราเงินเดือน 16,950 บาท แต่โจทก์ถูกลงโทษทางวินัยให้ตัดเงินเดือน ร้อยละ 10 เป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2539 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2540 แต่เนื่องจากความบกพร่องในการปฏิบัติงานภายในของจำเลย จำเลยได้มีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่โจทก์ในปี 2540 ตามคำสั่งที่ 176/2539 และส่งผลให้ฐานเงินเดือนในการเลื่อนเงินเดือนในปีงบประมาณ 2541 คลาดเคลื่อนทำให้คำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่โจทก์ตามคำสั่งที่ 19/2541 คลาดเคลื่อนตามไปด้วย และวินิจฉัยว่าคำสั่งเลื่อนเงินเดือนที่ 176/2539 และ 19/2541 ให้แก่โจทก์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ โจทก์ไม่อาจอาศัยคำสั่งดังกล่าวเรียกร้องเงินใด ๆ ได้ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่าเงินค่าจ้างที่โจทก์ได้รับเกินไปตามคำสั่งที่ 176/2539 และ 19/2541 เป็นลามิควรได้หรือไม่ และฟ้องแย้งของจำเลยขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า เงินจำนวน 29,297 บาท ที่โจทก์ได้รับเกินไปตามคำสั่งที่ 176/2539 และ 19/2541 นั้น เป็นเงินที่โจทก์ได้รับมาจากจำเลยโดยคำสั่งที่ไม่ชอบ จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นผลให้จำเลยเสียเปรียบจึงเป็นลามิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 วรรคแรก โจทก์ต้องคืนให้แก่จำเลย แต่เมื่อได้ความว่าจำเลยทราบถึงความบกพร่องในการเลื่อนเงินเดือนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2541 จำเลยฟ้องแย้งวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 เป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 1 ปีนับแต่เวลาที่จำเลยรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกเงินคืนตามมาตรา 419 ฟ้องแย้งของจำเลยจึงขาดอายุความแล้ว ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษามานั้นไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น"

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องแย้งของจำเลยเสียด้วย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานกลาง.

(พงษ์เทพ ศิริพงศ์คิกานนท์-ชวลิต ยอดเนร-ปัญญา สุทธิบัติ)

แหล่งที่มา

เนติบัณฑิตยสภา

11/9/64 13:24

823/2548

แผนกหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3624/2551

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายเกษมสุข อุนราช

โจทก์

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 419

โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินค่าเช่าบ้านที่จำเลยเบิกไปโดยจำเลยไม่มีสิทธิเบิกจากทางราชการตาม พ.ร.ฎ.ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.2527 มาตรา 7 (1) อันเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายให้จำเลยและจำเลยก็ไม่มีสิทธิรับเงินดังกล่าว แต่จำเลยรับไปโดยสุจริตเข้าใจว่า ตนมีสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามกฎหมาย การที่จำเลยรับเงินไปจากโจทก์จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ กรณีเป็นเรื่องที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องเรียกทรัพย์สินในฐานะลามิควรรได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 406 จึงอยู่ในบังคับกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 419 ที่โจทก์ต้องใช้สิทธิฟ้องร้องเรียกคืนจากจำเลยภายใน 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 348,437.50 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จากต้นเงิน 300,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์จำเลยมีได้โต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า เงินค่าเช่าบ้านที่จำเลยเบิกและรับไปจากโจทก์ตั้งแต่เดือนเมษายน 2534 ถึงเดือนมีนาคม 2541 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 300,000 บาท เป็นเงินที่จำเลยไม่มีสิทธิเบิกจากทางราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.2527 มาตรา 7 (1) โจทก์ทวงถามให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวและจำเลยรับทราบแล้วเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2542 จำเลยไม่ชำระคืนแก่โจทก์

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์เพียงว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินค่าเช่าบ้านที่จำเลยเบิกไปจากโจทก์โดยที่จำเลยไม่มีสิทธิเบิกได้ อันเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายให้จำเลยและจำเลยก็ไม่มีสิทธิรับเงินจำนวนดังกล่าวแต่จำเลยรับไปโดยสุจริตเข้าใจว่าตนมีสิทธิที่จะเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามกฎหมาย การที่จำเลยรับเงินไปจากโจทก์จึงเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ กรณีเป็นเรื่องที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องเรียกทรัพย์สิน

ในฐานะลามิกควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 ฉะนั้น จึงอยู่ในบังคับของกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 ที่โจทก์ต้องใช้สิทธิฟ้องร้องเรียกคืนจากจำเลยภายใน 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืนเมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์ทวงถามให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2542 แต่โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2544 คดีโจทก์จึงขาดอายุความตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิจารณาพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(สุทัศน์ ศิริมหาพฤกษ์-รัตน์ กองแก้ว-ชัยวุฒิ โลหิตรัตนนท์)

ศาลจังหวัดสงขลา - นายชลอ ยศสมบัติ

ศาลอุทธรณ์ภาค 9 - นายชินวิทย์ จินดา แด้มแก้ว

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

พ3419/2546

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10850/2559

กรมสรรพสามิต
นางเสาวภา เชยสุวรรณโจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 412

จำเลยไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญตามกฎหมาย แต่โจทก์จ่ายเงินดังกล่าวให้จำเลยไปโดยผิดหลง จึงเป็นเงินที่จำเลยได้รับไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้โจทก์เสียเปรียบอันเป็นลามิควรได้ หากใช้เป็นเงินที่โจทก์มีสิทธิติดตามเอาคืนได้อย่างเจ้าของทรัพย์สินไม่ และเมื่อได้ความว่าจำเลยได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญไว้โดยสุจริต และนำไปใช้จ่ายหมดแล้วก่อนที่โจทก์จะเรียกคืน จำเลยจึงไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวแก่โจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 412

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 221,238.94 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวน 208,353.13 บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้จำเลยชำระเงินจำนวน 208,353.13 บาท แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

โจทก์และจำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามที่โจทก์และจำเลยไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีกาว่า ปฏิบัติหน้าที่ราชการ โจทก์จ่ายเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญจำเลยเป็นทายาทของนายพิชัย ข้าราชการในสังกัดกรมโจทก์ซึ่งเป็นสามีจำเลยที่ถึงแก่ความตายในขณะให้จำเลยไปรวมจำนวนทั้งสิ้น 208,353.13 บาท ทั้งที่จำเลยเป็นข้าราชการในสังกัดกรมโจทก์ ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวตาม พระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ.2521 มาตรา 5 จำเลยได้รับเงินดังกล่าวไว้โดยสุจริตและนำไปใช้จ่ายหมดแล้ว ต่อมาโจทก์ทวงถามให้จำเลยคืนเงินดังกล่าว แต่จำเลยเพิกเฉย

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยข้อแรกว่า เงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญที่จำเลยได้รับเป็นลามิควรได้ หรือเป็นเงินที่โจทก์มีสิทธิติดตามเอาคืนได้อย่างเจ้าของทรัพย์สิน เห็นว่า จำเลยไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญตามกฎหมาย แต่โจทก์จ่ายเงินดังกล่าวให้จำเลยไปโดยผิดหลง จึงเป็นเงินที่จำเลยได้รับไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้โจทก์เสียเปรียบ อันเป็นลามิควรได้ หากใช้เป็นเงินที่โจทก์มีสิทธิติดตามเอาคืนได้อย่างเจ้าของทรัพย์สินไม่ แต่เมื่อได้ความว่า จำเลยได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญไว้โดยสุจริตและนำไปใช้จ่ายหมดแล้วก่อนที่โจทก์จะเรียกคืน

11/9/64 11:45

10850/2559

จำเลยจึงไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวแก่โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 412 กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยข้ออื่นและฎีกาของโจทก์อีกต่อไป เพราะไม่เป็นสาระแก่คดีที่จะทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

(จักรกฤษ เจริญเลิศ-กษิต์เดช จินสลด-รัถยา สัตยابัน)

ศาลแขวงดุสิต - นายทวี เนียมประดิษฐ์

ศาลอุทธรณ์ - นายพงษ์ศักดิ์ อนันธวัช

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

พ37 1/2556

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7894/2561

กองทัพบก

โจทก์

พันจ่าตรี สิริชัย แสงเขียว

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 406, 1336

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินเบี้ยหวัด เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไป โดยจำเลยไม่มีสิทธิจะรับเงินดังกล่าว เนื่องจากจำเลยปิดบังไม่ให้โจทก์ทราบว่าจำเลยกลับเข้ารับราชการ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543 เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ตามฟ้อง จึงเป็นกรณีที่โจทก์เบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดจ่ายให้แก่จำเลยโดยสำคัญผิดว่าจำเลยมีสิทธิได้รับการได้รับเงินเบี้ยหวัดของจำเลยไปจากโจทก์จึงเป็นการรับโดยไม่ชอบซึ่งไม่ใช่กรณีที่โจทก์เบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดแก่จำเลยเพื่อชำระหนี้เพราะเป็นเรื่องจำเลยขอรับสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐจำเลยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ ดังนี้ แม้เงินที่จำเลยจะได้รับไปจะเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ แต่เมื่อเป็นการได้มาโดยไม่ชอบก็ไม่ใช่เรื่องลามิควรได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 406 โจทก์ในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้จำเลยไปโดยสำคัญผิดย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินของโจทก์คืนจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิจะได้รับตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 ซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ

(ประชุมใหญ่ครั้งที่ 17/2561)

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 720,737.22 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 720,737.22 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 644,402.06 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 โดยโจทก์และจำเลยมิได้ฎีกาโต้แย้งคัดค้านรับฟังได้เบื้องต้นว่า โจทก์มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มณฑลทหารบกที่ 22 เป็นหน่วยงานในสังกัดกองทัพบกภาคที่ 2 และกองทัพบก ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552 เดิมจำเลยเคยรับราชการเป็นทหารเรือ ตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2531 และลาออกรับราชการเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2539 จำเลยเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยหวัด ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ.2495 ข้อ 4 (3) ซึ่งสิทธิในการได้รับเงินเบี้ยหวัดนั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อจำเลยกลับเข้ารับราชการในหน่วยงานที่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ ข้อ 8 (3) กับมีสิทธิได้รับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพ จำเลยขอรับเงินเบี้ยหวัดที่มณฑลทหารบกที่ 22 และรับเงินดังกล่าวเรื่อยมา ต่อมาวันที่ 2 ธันวาคม 2539 จำเลยกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย อันเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2543 ทำให้สิทธิในการรับเงินเบี้ยหวัดของจำเลยสิ้นสุดลงตั้งแต่วันดังกล่าว แต่จำเลยยังคงขอรับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพอีกต่อไปเป็นเงิน 644,402.06 บาท จนกระทั่งในปี 2555 กรมบัญชีกลางตรวจพบและแจ้งผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 22 ให้เรียกเงินที่จำเลยรับเกินไปตั้งแต่วันที่จำเลยไม่มีสิทธิรับคืน ตามหนังสือฉบับลงวันที่ 19 ธันวาคม 2555 จากนั้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2555 มณฑลทหารบกที่ 22 มีหนังสือให้จำเลยส่งเงินคืน

ประเด็นต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า คดีของโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า คดีนี้เป็นกรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินตามบทบัญญัติของกฎหมายให้แก่จำเลย ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ.2495 พระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ.2521 พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2494 ได้ติดตามเรียกทรัพย์สินจากจำเลยซึ่งได้รับเงินเบี้ยหวัด เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพโดยไม่มีสิทธิ โดยมีมูลเหตุที่จำเลยปกปิดไม่แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญให้โจทก์ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่เบิกจ่ายทราบ อันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญเพื่อจำเลยจะไม่ได้รับเงินเบี้ยหวัด เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพผ่านการเบิกจ่ายโดยโจทก์ต่อไป จำเลยรับเงินไว้โดยจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โจทก์ย่อมมีสิทธิติดตามเรียกทรัพย์สินแก่ทางราชการนั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินเบี้ยหวัด เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เงินบำนาญ และเงินบำเหน็จดำรงชีพ ที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไป โดยจำเลยไม่มีสิทธิจะได้รับเงินดังกล่าว เนื่องจากจำเลยปิดบังไม่ให้โจทก์ทราบว่าจำเลยกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543 ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายและข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำฟ้อง จึงเป็นกรณีที่โจทก์เบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดจ่ายให้แก่จำเลยไปโดยสำคัญผิดว่าจำเลยมีสิทธิได้รับ การได้รับเงินเบี้ยหวัดของจำเลยไปจากโจทก์จึงเป็นการได้รับไปโดยมิชอบ และมีใช้กรณีโจทก์เบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดให้แก่จำเลยเพื่อชำระหนี้ เพราะเป็นเรื่องจำเลยขอรับสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจำเลยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ ดังนี้ แม้เงินที่จำเลยได้รับไปจะเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ แต่เมื่อเป็นการได้มาโดยมิชอบก็หาใช่เรื่องลามกมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 ดังที่จำเลยให้การต่อสู้ไม่ โจทก์ในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้จำเลยไปโดยสำคัญผิดย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินของโจทก์คืนจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิที่จะได้รับหรือยึดถือไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 โดยไม่มีกำหนดอายุความ คดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

11/9/64 11:40

7894/2561

พิพากษากลับ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์และฎีกาให้เป็นพับ

(วิจิต ลีธรรมชโย-ทรงศิลป์ ธรรมรัตน์-ชูชัย วิริยะสุนทรวงศ์)

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี - นายนิติ เมทธิวงศ์
ศาลอุทธรณ์ภาค 3 - นายสม กุมส์ตรา

แหล่งที่มา กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น พ2108/2557

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7900/2561

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
นาย ก.

โจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 419, 1336

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรลำดับที่ 4 และที่ 5 เนื่องจากจำเลยไม่มีสิทธิยื่นใบเบิกเงินและรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดังกล่าว เพราะขัดต่อ พ.ร.ฎ.เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ.2523 มาตรา 7 ประกอบมาตรา 6 ซึ่งการที่จำเลยใช้สิทธิเบิกและรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดังกล่าวเป็นผลจากนิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐกับจำเลยซึ่งเป็นข้าราชการของหน่วยงานในสังกัดของโจทก์ มิใช่ในนิติสัมพันธ์ทางแพ่ง และเงินที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไปดังกล่าวก็มีใช้กรณีโจทก์กระทำเพื่อชำระหนี้ให้แก่จำเลย เมื่อจำเลยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่โจทก์ที่มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินดังกล่าวทราบว่ามีสิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเกินสามคน ทำให้เจ้าหน้าที่โจทก์จ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรของจำเลยลำดับที่ 4 และที่ 5 เกินกว่าสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่จำเลยได้รับเงินไปยัดถือโดยไม่ชอบ การที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไป จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินของตนคืนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 ซึ่งไม่มีอายุความ การเรียกร้องเงินที่จำเลยได้รับไปโดยไม่ชอบดังกล่าว หากเป็นกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ฟ้องให้จำเลยคืนทรัพย์สินในฐานะลามิครได้ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 419

(ประชุมใหญ่ครั้งที่ 17/2561)

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงิน 69,246.66 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 60,160 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยคืนเงิน 60,160 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ 25 ตุลาคม 2555 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ขณะยื่นฟ้องมีนายณรงค์ เป็น ปลัดกระทรวงมีอำนาจบริหารราชการการทำการแทนโจทก์ได้ จำเลยรับราชการตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการในสังกัดของโจทก์ เมื่อปี 2522 จำเลยจดทะเบียนสมรสกับนางกาญจนา ภริยานะแรกซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดเดียวกันกับจำเลย มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือเด็กชายหรือนายจักรพันธ์ เกิดวันที่ 8 มีนาคม 2523 บุตรลำดับที่ 1 และเด็กหญิงหรือนางสาวจุฬาลักษณ์ เกิดวันที่ 14 พฤษภาคม 2530 บุตรลำดับที่ 2 ตั้งแต่ปี 2526 คาบเกี่ยวกับช่วงเกิดบุตรลำดับที่ 2 จำเลยไปอยู่กับเงินสามีภริยากับนางกัลยา ภริยาคนที่ 2 ซึ่งไม่ได้รับราชการ และไม่จดทะเบียนสมรสกัน ต่อมาปี 2531 จำเลยแยกกันอยู่กับนางกาญจนาโดยมิได้จดทะเบียนหย่ากัน ขณะนั้นบุตรลำดับที่ 1 และที่ 2 อยู่ในความปกครองดูแลของนางกาญจนาซึ่งเป็นมารดาและนางกาญจนาเป็นผู้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาให้แก่บุตรทั้งสองคนดังกล่าว จำเลยกับนางกัลยามีบุตรด้วยกัน 3 คน คือเด็กหญิงหรือนางสาวชนากาญจน์ เด็กหญิงหรือนางสาวชูดากานต์ และเด็กหญิงอัจฉพร สำหรับเด็กหญิงหรือนางสาวชนากาญจน์ เกิดวันที่ 11 พฤศจิกายน 2531 เป็นบุตรลำดับที่ 3 ของจำเลย โดยจำเลยจดทะเบียนรับรองบุตรคนนั้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2533 ส่วนเด็กหญิงหรือนางสาวชูดากานต์ เกิดวันที่ 13 พฤษภาคม 2537 เป็นบุตรลำดับที่ 4 ของจำเลย เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2538 จำเลยกับนางกาญจนาจดทะเบียนหย่ากัน จากนั้นวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2540 จำเลยจดทะเบียนสมรสใหม่กับนางกัลยา และมีบุตรด้วยกันอีก 1 คน คือ เด็กหญิงอัจฉพร เกิดวันที่ 20 ตุลาคม 2541 เป็นบุตรลำดับที่ 5 ของจำเลย เมื่อปี 2549 กรมบัญชีกลางแจ้งให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนจัดทำข้อมูลบุคลากรภาครัฐในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในระบบจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งข้อมูลบุคลากรในครอบครัวของจำเลย ต่อมาปี 2552 กรมบัญชีกลางจัดทำโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพเงินเดือนและเงินสวัสดิการเพื่อให้ส่วนราชการสามารถตรวจสอบสิทธิต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนโดยปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวให้ทันสมัย และนำฐานข้อมูลไปใช้ตรวจสอบสิทธิของข้าราชการเกี่ยวกับการได้รับเงินสวัสดิการอื่น ๆ นอกเหนือจากค่ารักษาพยาบาล จากการตรวจสอบปรากฏว่าจำเลยยื่นขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรของจำเลยทั้งห้าคน ซึ่งเกินสิทธิไปสองคนคือในส่วนของเด็กหญิงหรือนางสาวชูดากานต์ บุตรลำดับที่ 4 และเด็กหญิงอัจฉพร บุตรลำดับที่ 5 รวมเป็นเงิน 60,160 บาท ตามสำเนาบันทึกทะเบียนประวัติ หนังสือศาลากลางจังหวัดลำพูน หนังสือกรมบัญชีกลาง และหลักฐานเอกสารประกอบการเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ต่อมาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนมีหนังสือแจ้งให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย แต่จำเลยเพิกเฉย

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยมีว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรลำดับที่ 4 และที่ 5 เนื่องจากจำเลยไม่มีสิทธิและอำนาจที่จะยื่นใบเบิกเงินและรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดังกล่าว ทั้งนี้เพราะขัดต่อพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ.2523 มาตรา 7 ประกอบมาตรา 6 ซึ่งกำหนดให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สามเท่านั้น โดยให้นับเรียงลำดับการเกิดก่อนหลัง ทั้งนี้ ไม่ว่าเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใด หรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ การที่จำเลยใช้สิทธิเบิกและรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดังกล่าวเป็นผลจากนิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐกับจำเลยซึ่งเป็นข้าราชการของหน่วยงานในสังกัดของโจทก์ มิใช่นิติสัมพันธ์ในทางแพ่ง และเงินที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไปดังกล่าวก็มีใช้กรณีโจทก์กระทำเพื่อชำระหนี้ให้แก่จำเลย เมื่อจำเลยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่โจทก์ที่มีอำนาจอนุมัติและจ่ายเงินดังกล่าวทราบ ว่า จำเลยเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเกินสามคน ทำให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรของจำเลยลำดับที่ 4 และที่ 5 เกินกว่าสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่จำเลยได้รับเงินไปยัดถือโดยไม่ชอบ การที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยไป จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินของตนคืนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ซึ่งไม่มีอายุความ การเรียกร้องเงินที่จำเลยได้รับไปโดยไม่ชอบดังกล่าว หาใช่เป็นกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้

11/9/64 13:20

7900/2561

ฟ้องให้จำเลยคืนทรัพย์สินในฐานะลามิควรรได้ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 ตั้งที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยและจำเลยอ้างมาในฎีกาไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น มานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่าทนายความชั้นฎีกา 3,000 บาท แทนโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(อธิคม อินทุภูติ-นิพันธ์ ช่วยสกุล-ยงยุทธ แสงรุ่งเรือง)

ศาลจังหวัดลำพูน - นายวิทวัส ทิปประพันธ์ณี
ศาลอุทธรณ์ภาค 5 - นายประวิตร ประคำโทน

แหล่งที่มา กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น พ682/2559

หมายเหตุ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6915/2562

กรมที่ดิน
นาย ว.โจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 1336

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 4 กำหนดค่านิยามว่า การฝึกอบรม หมายความว่า การอบรม การประชุมทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การบรรยายพิเศษ การฝึกศึกษา การดูงาน การฝึกงาน หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีช่วงเวลาที่จัดที่แน่นอน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีการรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ เมื่อคดีฟังได้ว่า จำเลยเบิกค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง รุ่นที่ 2 ซึ่งผู้ที่ผ่านการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตร "กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง" อันเป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น หลักสูตรนี้เป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้ฝึกอบรมจึงไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายตามระเบียบดังกล่าวได้ จำเลยต้องคืนเงินที่เบิกไปแก่โจทก์

คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐติดตามเอาทรัพย์สินคืนจากจำเลย ซึ่งเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง รุ่นที่ 2 และรับเงินไปจากโจทก์แล้วโดยไม่มีสิทธิ โจทก์ในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้จำเลยไปย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินคืนจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิจะได้รับหรือยึดถือไว้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 โดยไม่มีกำหนดอายุความ คดีจึงไม่ขาดอายุความ

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 113,911.03 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 99,000 บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 99,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันที่ 23 เมษายน 2558 ไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย จำเลยเคยทำงานเป็นข้าราชการในสังกัดของโจทก์ มีตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ จำเลยได้สมัครและโจทก์อนุมัติให้เข้าอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. (กรรมการตุลาการศาลปกครอง) รับรอง รุ่นที่ 2 ระหว่างเดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนกันยายน 2554 โดยจำเลยเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมดังกล่าวไปจากโจทก์เป็นเงิน 99,000 บาท และภายหลังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงว่า ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมดังกล่าวไม่สามารถนำมาเบิกจากทางราชการได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 โจทก์จึงแจ้งให้จังหวัดสมุทรปราการเรียกเงินคืนจากจำเลย แต่จำเลยไม่ยินยอม เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2559 โจทก์จึงฟ้องเรียกให้จำเลยคืนเงินที่รับไปพร้อมดอกเบี้ยต่อศาลปกครองกลาง ศาลปกครองกลางมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา โจทก์อุทธรณ์คำสั่ง ต่อมาวันที่ 16 พฤศจิกายน 2559 ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยวินิจฉัยว่า คดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง โจทก์จึงมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยประการแรกว่า จำเลยมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง หรือไม่ โจทก์มีนางสาวธัญญ์จิรา เบิกความเป็นพยานว่า มูลเหตุแห่งคดีสืบเนื่องจากกระทรวงมหาดไทย มีหนังสือลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558 สั่งการให้โจทก์ตรวจสอบการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง ของข้าราชการในสังกัดเนื่องจากการอบรมหลักสูตรดังกล่าว ผู้เข้ารับการอบรมไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่าย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 4 ที่กำหนดค่านิยามว่า การฝึกอบรม หมายความว่า การอบรม การประชุมทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การบรรยายพิเศษ การฝึกศึกษา การดูงาน การฝึกงาน หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีช่วงเวลาจัดที่แน่นอน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีการรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งหากพบว่า มีการอนุมัติเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการอบรมดังกล่าว หรือการอบรมที่ดำเนินการไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ให้เรียกเงินคืน และในกรณีนี้กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือว่า การเบิกค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง ซึ่งผู้ผ่านการอบรมจะได้วุฒิปัตร กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง โดยเป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ฉะนั้น หลักสูตรดังกล่าวจึงเป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้ฝึกอบรมจึงไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียน และค่าใช้จ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555 ในข้อ 4 ให้ยกเลิกข้อความข้อ 7 ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 และให้ข้อความต่อไปนี้แทน คือ "ข้อ 7 ในกรณีที่ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้วินิจฉัย" และได้ยืนยันว่า ผู้ฝึกอบรมกรณีนี้ไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายได้ สำหรับกรณีของโจทก์กลุ่มตรวจสอบภายในของโจทก์ มีหนังสือลงวันที่ 9 มีนาคม 2558 เรือนอธิบดีกรมที่ดินว่าตรวจสอบข้อมูลผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรที่มีปัญหาดังกล่าวแล้วพบว่า จำเลยซึ่งเป็นอดีตเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการได้สมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรดังกล่าวนี้ รุ่นที่ 2 ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน 2554 และเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ เป็นเงิน 99,000 บาท โจทก์มีบันทึกลงวันที่ 11 มีนาคม 2558 แจ้งจังหวัดสมุทรปราการให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการเรียกเงินคืนจากจำเลยจำนวน 99,000 บาท และนำส่งคลังให้ครบถ้วน จังหวัดสมุทรปราการมีหนังสือลงวันที่ 30 เมษายน 2558 แจ้งว่า จังหวัดสมุทรปราการมีหนังสือแจ้งให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวเพื่อนำส่งคลังจังหวัด แต่จำเลยมีหนังสือมายังจังหวัดสมุทรปราการว่า ไม่อาจคืน

เงินดังกล่าวได้ พยานหลักฐานของโจทก์ดังกล่าวมามีน้ำหนักมั่นคง พยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ ข้อเท็จจริงจึงได้ว่า จำเลยเบิกค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตราฐานที่ ก.ศป. รับรอง รุ่นที่ 2 ซึ่งผู้ผ่านการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตร "กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตราฐานที่ ก.ศป. รับรอง" อันเป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น หลักสูตรนี้เป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้ฝึกอบรมจึงไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่าย ตามระเบียบดังกล่าวได้ ที่จำเลยต่อสู้และนำสืบว่า กรณีเป็นการขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 หรือที่กำหนดไว้แล้วแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ตามข้อ 7 ของระเบียบนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณ โดยคำนึงถึงความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับโดยยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ซึ่งเป็นระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ปรากฏจากหลักฐานในสำนวนว่า ตามบันทึกข้อความลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2553 ซึ่งเป็นเรื่องต่ออธิบดีกรมที่ดินอนุญาตให้จำเลยเข้ารับการอบรมนั้น มิได้มีข้อความใดที่ระบุว่า เป็นการขออนุญาตให้จำเลยเข้าอบรมหลักสูตรที่เป็นการนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือที่กำหนดไว้แล้วแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบนี้ ประกอบกับนางสาวหทัยรัตน์ พยานจำเลยเองซึ่งเป็นผู้ดำเนินการกลุ่มตรวจสอบภายใน ซึ่งได้ทำบันทึกลงวันที่ 9 มีนาคม 2558 รายงานผลการตรวจสอบเนื่องจากพบว่า จำเลยเบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวไม่ถูกต้อง และยังเสนอให้เรียกเงินคืนจากจำเลย โดยมิได้มีความเห็นว่า การเบิกค่าใช้จ่ายของจำเลยดังกล่าว เป็นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ในข้อ 7 ที่ใช้บังคับขณะนั้น ฉะนั้น ที่จำเลยและนายรุทธิ นำสืบต่อสู้ว่า จำเลยเบิกค่าใช้จ่ายการอบรมตามระเบียบนี้ในข้อ 7 ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้นจึงฟังไม่ขึ้น จำเลยต้องคืนเงินที่เบิกไปแก่โจทก์ตามฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อมาคือ คดีขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐติดตามเอาทรัพย์สินคืนจากจำเลย ซึ่งเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตราฐานที่ ก.ศป. รับรอง รุ่นที่ 2 และรับเงินไปจากโจทก์แล้ว โดยไม่มีสิทธิ โจทก์ในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้จำเลยไปย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินคืนจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิจะได้รับหรือยึดถือไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 โดยไม่มีกำหนดอายุความ คดีจึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีขาดอายุความเพราะเป็นเรื่องลามกมิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(ศิริชัย จันทรสว่าง-ณัฐชัย ไวยภาษจิรกุล-รังสรรค์ วิจิตรไกรสร)

ศาลแขวงดอนเมือง - นางอุทัยวรรณ ตีปะวาโร

ศาลอุทธรณ์ - นายสุชาติ เตชะสวัสดิ์วิทย์

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

11/9/64 11:58

6915/2562

แผนกหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

ม588/2560

หมายเหตุ